Ազգ
Azg
armenian daily

24 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1997 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 246 (1500)

1500 անգամ

Այսօր «Ազգը» իր ընթերցողներին է ներկայանում 1500-րդ անգամ: Այսինքն 1991 թ. փետրվարի 16-ից սկսյալ մեր թերթը 1500 առավոտ ողջունել է իր ընթերցողներին: Եվ եթե չի կարողացել ամեն առավոտ մի բարի լուր, ավետիս տալ ընթերցողներին, դա իր մեղքը չէ: Դժբախտաբար, մեր օրերում, բարի լուրը լուր չի համարվում, եթե արտակարգ... բարի չէ: Եվ «Ազգը» գերծ չէ իր արհեստի պարտադրած խեղումներից: Այնուամենայնիվ, այս թերթի աշխատակիցներն ու խմբագիրները [...] չեն թափել ամեն առավոտ ընթերցողին մատուցելու եթե ոչ ամբողջ ճշմարտությունը, ապա գոնե ընդհանուր պատկերը: Եվ եթե մատնանշել են, որ բաժակի կեսը դատարկ է, ապա չեն վարանել շեշտելու, որ այնուամենայնիվ կեսը լեցուն է եւ հարկավոր է լցնել մյուս կեսն էլ:

Համեմնայն դեպս, վերջին խոսքը պատկանում է ընթերցողին, նա պիտի գնահատի արածն ու չարածը: Մեզ մնում է շնորհակալություն հայտնել նրան, մեր հավատարիմ ընթերցողին, որ արդեն շուրջ 7 տարի գնում է մեր թերթը, դրանով իսկ աջակցելով «Ազգի» անաչառությանը:

ԶԼՄ-ՆԵՐԻ ՀԱՐՑ

Հայկական ռադիոյից այլ քաղաքական երաժշտություն է հնչելու

Կադրային աքսոր ռադիոյում

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Հայաստանի ազգային ռադիո մեդիական ձեռնարկության գլխավոր տնօրեն Արմեն Ամիրյանի՝ դեկտեմբերի 18-ի թիվ 555 հրամանով «տնտեսավարման նոր կարգի անցնելու կապակցությամբ» դեկտեմբերի 19-ին լուծարվեց ՀԱՌ-ի հասարակական-քաղաքական հաղորդումների գլխավոր խմբագրությունը, աշխատանքից ազատվեց գլխավոր խմբագիր Գեւորգ Ասատրյանը: Նույն հրամանով ստեղծվել է քաղաքական-տնտեսական ծրագրերի խմբագրություն, որի գլխավոր խմբագիր է նշանակվել Տիգրանուհի Դեւոնդյանը: Վերջինիս հանձնարարվել է հնգօրյա ժամկետում կադրերի բաժին ներկայացնել խմբագրության կառուցվածքը եւ աշխատակիցների հետ կնքել նոր պայմանագրեր: Հայտարարության այս տեքստը, պաշտոնական ձեւակերպմամբ եւ հրամանի լեզվով, փակցված է ՀԱՌ-ի շենքի 2-րդ հարկում, հայտարարությունների բաժնում:

Արդեն լուծարված հասարակական-քաղաքական հաղորդումների գլխավոր խմբագրության աշխատանքներից մեկում հավաքվել էին կատարվածից անակնկալի եկած, վիրավորված եւ ընդվզած աշխատակիցները: «Պետական լրատվություն մատուցելու չափանիշը դարձել է քծնանքը, դուր գալու կարողությունը», ընդգծեց արդեն պաշտոնանկ գլխ. խմբագիր Գեւորգ Ասատրյանը: Հասարակական-քաղաքական հաղորդումների՝ գլխավոր խմբագրությունը հինգ տարի շարունակ, մինչեւ ս. թ. դեկտեմբերի 18-ը, եթերում էր 5 ռադիոծրագրեր «Իրավունք», «Երբեք ցտեսություն», «Մամուլը ռադիոհաճախականությամբ», «Երեւան», «Ընտանիք»: Դրանք ամենօրյա հաղորդումներ են, որոնց ընդհանուր եթերաժամն օրական կազմում է 2 ժամ:

«Իրավունքը» ավելի շատ իրավաբանական խորհրդատվություն է տալիս ռադիոլսողներին, «Երբեք ցտեսություն» քաղաքական-վերլուծական բնույթի հաղորդումներ է եթեր արձակում, «Մամուլը ռադիոհաճախականությամբ» հայաստանյան մամուլի տեսություն է տալիս՝ «Նրբերանգներով», «Երեւանն» ու «Ընտանիքն» էլ, պարզ է, ըստ անվանման եւ կոչման: Բոլոր 5 ծրագրերում աշխատակիցների թիվը 20-ից ավելի է: Գեւորգ Ասատրյանը տարակուսած է «բարդ քաղաքական իրավիճակում կարողացել ենք պետական քաղաքականություն իրականացնել», եթե ենք տրամադրել քաղաքական բոլոր ուժերին, վերհանել տարբեր դիրքորոշումներ: «Չասե՞նք, որ Ղարաբաղի հարցում տարաձայնություններ կան ՀՀ վարչապետի եւ նախագահի միջեւ, չասե՞նք, որ շրջանառության մեջ են դրված ոչ թե մեկ, այլ երկու ընտրական օրենսգրքեր, չասե՞նք, թե ինչպես են թերթերն արձագանքում այս ամենին», «Հրանտ Բագրատյանը դադարեց վարչապետ լինելուց, բայց դադարե՞ց մարդ եւ քաղաքացի լինելուց, նրան եթեր չտրամադրե՞նք», այսպիսի անպատասխան հարցեր էին ուղղվում մեզ կնճիռը լուսաբանել-մեկնաբանելու համար «դեպքի վայր» ժամանած իրենց գործընկերներին:

Տես ▸ էջ 3

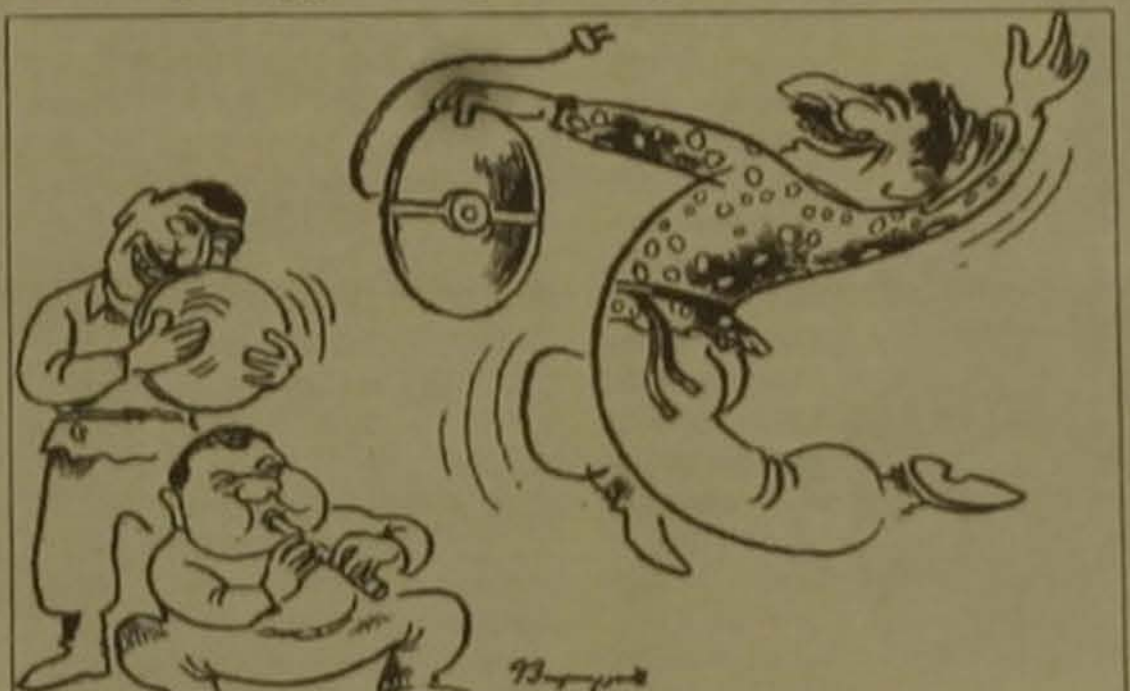

ՍԱՀՄԱՆ

Գնդակոծվել են Բերքաբերի դիրքերը

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կրկին միջադեպ է արձանագրվել հայ-ադրբեջանական սահմանի հյուսիս-արեւելյան հատվածում: Դեկտեմբերի 22-ին, ժամը 23-ից մինչեւ 23-ն անց 30-ը Ադրբեջանի բանակային ստորաբաժանումները գնդացիրներով եւ հրազենային տարատեսակ զենքերով գնդակոծել են Իջեւանի Բերքաբեր գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Պաշտպանության նախարարության լրատվության եւ քարոզչության վարչության տվյալներով, տուժածներ չկան:

ՀՀ զինված ուժերի ստորաբաժանումների համարժեք պատասխան գործողություններից հետո հակառակորդը դադարեցրել է կրակը: Հայ-ադրբեջանական սահմանի մյուս հատվածներում հարաբերական անդորրը դեկտեմբերի 22-ին եւ 23-ի առավոտյան պահպանվել է:

Վարչությունում Արմենպրեսի թղթակցին հայտնեցին նաեւ, որ դեկտեմբերի 31-ին, ժամը 14-ին Եռաբլուր պանթեոնում կկայանա Հաղթանակի կամարի բացման արարողությունը:

Իրանը Բաքվից հետ կանչեց իր դեսպանին

ԹԵՀՐԱՆ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Բաքվում Իրանի գործարարների ընկերության ղեկավարի ձերբակալության պատճառով դեկտեմբերի 20-ին Իրանը Բաքվից հետ է կանչել իր դեսպանին: Ձերբակալման դրդապատճառները չեն նշվում, բայց Իրանի դեսպանատունը պնդում է, որ ձերբակալումն անհիմն է եղել:

Իրանի եւ Ադրբեջանի հարաբերությունները առանց այդ էլ լարված են Խազարյանի հետ Ադրբեջանի սերտ կապերի եւ կասպյան նավթի պատճառով, եւ ձերբակալումը կամ դրա հետեւանքն է, կամ էլ երկկողմ հարաբերությունները սրելու եւս մեկ առիթ, հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը:

20 մլն դոլար Ադրբեջանի տուժած շրջաններին

ԲԱՔՈՒ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐ-ԹՈՒՐԱՆ: Համաշխարհային բանկը մտադիր է 20 մլն դոլար տրամադրել Ադրբեջանի մարտական գործողություններից տուժած շրջանների կենսապահովման ենթակառուցվածքների վերականգնման ծրագրի պատրաստման եւ իրագործման համար:

Ծրագրի տնօրեն Ֆիկրեթ Թոփչիբաշեւի խոսքերով, առաջին հերթին կվերականգնվեն բնակարանները, կրթության, կապի, առողջապահության օբյեկտները, ջրամատակարարումն ու էլեկտրամատակարարումը, գյուղատնտեսությունը, Ֆիզուլիի, Տերտերի, Գերանբոյի, Աղդամի եւ մի շարք այլ շրջանների ավտոճանապարհները: Հետաքրքրական է, որ Գերանբոյի շրջանի մեջ Ադրբեջանը մտցնում է նաեւ այժմ իր վերահսկողության տակ գտնվող՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Շահումյանի շրջանը:

Ինչպես հայտնեց Թոփչիբաշեւը, վնասի ընդհանուր գումարը գերազանցում է 800 միլիոն դոլարը: Ծրագրի մշակումն իրականացնում է «Ազգտեցրոմինվեստ» ընկերությունը՝ նախարարների կառավարության գրանցի հաշվին: Ծրագիրը ներառում է, 100 մլն դոլար հաշվարկով, առավել տուժած տարածաշրջանների գերակայող ոլորտների վերականգնում: Տարբեր ֆինանսական կառուցվածքներ արդեն ներդրել են 15 մլն դոլար: Ադրբեջանի կառավարությունը մտադիր է այդ նպատակների համար հատկացնել 5 մլն դոլար:

Հասանովի տնդմամբ՝ բանակցությունները ընդհատվել են ԼՂՀ ղեկավարության մեղքով

ԲԱՔՈՒ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի խաղաղ կարգավորմանը նվիրված բանակցային գործընթացը կվերսկսվի գալիք տարվա սկզբին: Այս մասին երեկ Կոպենհագենից վերադառնալուց հետո հայտարարել է Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարար Հասան Հասանովը: Ինչպես հաղորդում է «Նովոստի» գործակալությունը, Հ. Հասանովի տնդմամբ, երկկողմ բանակցությունները ընդհատվել են «չճանաչված Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության» ղեկավարության «ոչ կառուցողական դիրքորոշման» հետեւանքով: Ըստ նրա, ԼՂՀ նախագահը մեկ անգամ չէ հրապարակայնորեն մերժել իր մասնակցությունը բանակցային գործընթացին որպես ինքնիշխան երկրի ղեկավարի, ինչը Բաքվում գնահատվում է իբրեւ «անընդունելի պայման»:

Միեւնույն ժամանակ Հասան Հասանովը վերստին հաստատել է Ադրբեջանի համաձայնությունը՝ մասնակցելու «Լեռնային Ղարաբաղի ինչպես ադրբեջանական, այնպես էլ հայկական համայնքների» ներկայացուցիչների երկխոսությանը: Նա նշել է նաեւ, որ Կոպենհագենում ԵԱՀԿ անդամ երկրների արտաքին գործերի նախարարները մեկ անգամ եւս հաստատեցին «ղարաբաղյան խնդրի լուծմանը Մինսկի խմբի մասնակցության կարեւորությունն ու անհրաժեշտությունը»:

Բորիս Ելցինը երեւաց իր աշխատասենյակում

23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, BBC: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը մերձմոսկովյան Բարվիխա առողջարանում երկու շաբաթ մնալուց հետո, որտեղ բուժվում էր վիրուսային վարակից, կարճ ժամանակով վերադարձավ Կրեմլ: Բուժումի ավարտից հետո բժիշկները 66-ամյա նախագահին խորհուրդ էին տվել արձակուրդ վերցնել, սակայն նա պնդեց, որ ի վիճակի է վերադառնալ աշխատանքի: Բորիս Ելցինը երեք ժամ է անցկացրել Կրեմլի իր աշխատասենյակում, որից հետո, ինչպես բացատրեց նրա մամլո քարտուղարը, բժիշկների հետ փոխզիջումային համաձայնություն է ձեռք բերվել, եւ Ելցինը վերադարձել է առողջարան:

Լուկաշենկոն Միության դե՞մ

23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, RFI: Բելառուսի նախագահ Ալեքսանդր Լուկաշենկոն չի բացառում, որ հնարավոր է գլխավորի ռուս-բելառուսական դեսությունը, եթե երկու հանրապետությունները արտահայտվեն լիովին միավորման օգտին: Բելառուսի ղեկավարն այսօր Ինտերֆաքս գործակալությանը հայտարարեց, թե հանուն Ռուսաստանի եւ Բելառուսի ընդհանուր շահերի իրականացման պատրաստ է ստանձնել պատասխանատվության մեծ մասը:

Ժիրինովսկուն չհաջողվեց օգնել Իրաքին

23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, PC: Իրանի իշխանությունները թույլ չտվեցին, որ Բաղդադին մարդասիրական օգնություն հասցնելու նպատակով Ռուսաստանի Լիբերալ-ժողովրդավարական կուսակցության վարձակալած օդանավը հատի Իրանի օդային տարածքը: Իրանը հայտարարեց, թե գործում է համաձայն միջազգային պատժամիջոցների, որոնք թույլ չեն տալիս առանց ՄԱԿ-ի թույլտվության թռիչքներ կատարել Իրաք: Բաղդադն իր վրդովմունքը հայտնեց Իրանի իշխանությունների գործողությունների կապակցությամբ:

ԱՆԿԱՐԱ

Թուրքական կառավարությունը լուծարեց Հայոց պատրիարքարանի խորհրդակցական մարմինը

Դեկտեմբեր 10 թվակիր հաղորդագրությամբ Թուրքիայի հայոց պատրիարք Գարեգին արք. Գազանճյանն անձամբ տեղեկացնում է, որ Թուրքիայի կառավարությունը լուծարել է պատրիարքարանի խորհրդակցական մարմինը, որը, ինչպես նշում է պատրիարքը, գոյություն ուներ 1990 թվից ի վեր, երբ Գարեգին արքեպիսկոպոսն ստանձնեց պատրիարքական գահը: Ավելին, նման մարմին գոյություն ուներ նաեւ նրա նախորդի՝ երջանկահիշատակ Շնորհք արք. Գալուստյանի օրոք: Պատրիարքը տեղեկացնում է, որ անձամբ ինքը, ինչպես նաեւ Շահան եւ Մեսրոպ արքեպիսկոպոսները այդ հարցով քանիցս դիմել են Թուրքիայի ներքին գործերի նախարարություն, կանխելու նման որոշումը, սակայն իշխանություններն անդրդվելի են մնացել, առարկելով, որ Թուրքիան աշխարհիկ երկիր է, հետեւաբար չի կարող հանդուրժել կրոնական որեւէ իշխանություն: Հայտարարությունը ավելացնում է, որ Թուրքիայում միաժամանակ լուծարվել են կրոնական այլ համայնքների համապատասխան մարմինները՝ նույն պատճառաբանությամբ:

Դեռ է ստուգել, թե թուրքական իշխանությունների այս քայլը համապատասխանո՞ւմ է Լոզանի պայմանագրի դրամադրություններին, որտեղ ազգային փոքրամասնություններին «կրոնական փոքրամասնություններ» անվանումը արտահայտության տակ այնուամենայնիվ ինչ-ինչ իրավունքներ են վերապահված:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Լինել, թե՞ չլինել... բյուջետային հաստատություն. Այս է խնդիրը

«ՀՀ բյուջետային համակարգի մասին» օրենքի 5-րդ հոդվածի առաջին կետի համաձայն, բյուջետային հիմնարկներ են համարվում պետական եւ տեղական ինքնակառավարման լիազորություններն իրականացնող իրավաբանական անձինք, որոնց պահպանման ծախսերն ամբողջությամբ իրականացվում են բյուջետային միջոցների հաշվին: Դժվար է այսօր պատկերացնել որեւէ հիմնարկություն, որ հնարավոր լինի պահպանել բացառապես պետբյուջեի հաշվին, քանի որ վերջինս բավարարում է (եթե, իհարկե, բավարարում է) աշխատակիցների «աղքատավարձը» եռամսյա կամ ավելի մեծ ուշացումներով վճարելու համար: Ուստի եւ առողջապահությունը, բնակչության վճարունակությունից անկախ, վճարովի է դառնում, գիտահետազոտական ինստիտուտները «փուլ առ փուլ» անհետանում են, բուհերը, դպրոցները տարիներ շարունակ չնորոգվելու պատճառով ուղղակիորեն քայքայվում են, պետական համարվող մանկապարտեզները ավելի ու ավելի հաճախ եւ հիմնավոր են դիմում ծնողի գրպանին... Այս պայմաններում պետության «մայրական» երակից պարբերաբար թերսնվող բյուջետային հիմնարկները ջրի երեսին մնալու միջոցներ, այնուամենայնիվ, գտնում են. բյուջետային հաշիվներին զուգահեռ բացում են հասույթ, արտաբյուջետային կոչվող հաշիվներ եւ զբաղվում օրենքով չարգելված որեւէ գործունեությամբ:

Արտաբյուջետային միջոցները փրկօղակի դեր են կատարում մասնավորապես կրթության համակարգի մեծ ու փոքր մի շարք հաստատությունների համար, որոնք տարբեր վճարովի ծառայությունների շնորհիվ դեռ կարողանում են ծայրը ծայրին հասցնել նախարարության հաստատած նախահաշիվներում կուտակվող գումարներով հոգալով իրենց բավական համեստ կարիքները:

Սակայն պետությունն, ավելի ճիշտ պետության ֆինանսների նախարարությունն աչալուրջ է եւ խանդով է վերաբերվում իր «խնամյալների» ինքնուրույնությանը, այսինքն նշված արտաբյուջետային հաշիվներին եւ, վերջիններս վերահսկելու «բուռն ցանկությամբ», դիմել է կրթության եւ գիտության նախարարությանը (թերեւս, նաեւ մյուս գերատեսչություններին)՝ օրենքի վերոհիշյալ կետը մեկնաբանելով որպես արտաբյուջետային հաշիվները փակելու պահանջ՝ «խնդրելով» փակման գործընթացը հնարավորության սահմաններում հարթ իրականացնելու նկատառումով սեղմ ժամկետներում ներկայացնել համակարգի բյուջետային հիմնարկությունների ցանկը, միաժամանակ «նպատակահարմարության դեպքում իրազեկ դարձնել» վերջիններիս կարգավիճակի հնարավոր փոփոխության մասին: Կրթական հաստատություններին նման «վերջնագիր» ներկայացնելը, թվում է, «տեղին եւ ժամանակին չէ», քանզի արտաբյուջետային միջոցները վերջիններիս ոչ թե առօր-փառօր տնտեսավարելու, այլ նվազագույն կարիքները հոգալու հնարավորություն են տալիս: Աշխատավարձերի բեռը նույնպես կրթական հաստատության վրա բարդելով, պետությունը դարձյալ ծնողին է հարվածելու, «արդյունքում մեծանալու է կրթությունը փողոցի հետ փոխած երեխաների բանակը, փակվելու են դպրոցներ, մանկապարտեզներ եւ այլ, ըստ ավանդույթի բյուջետային, հիմնարկներ:

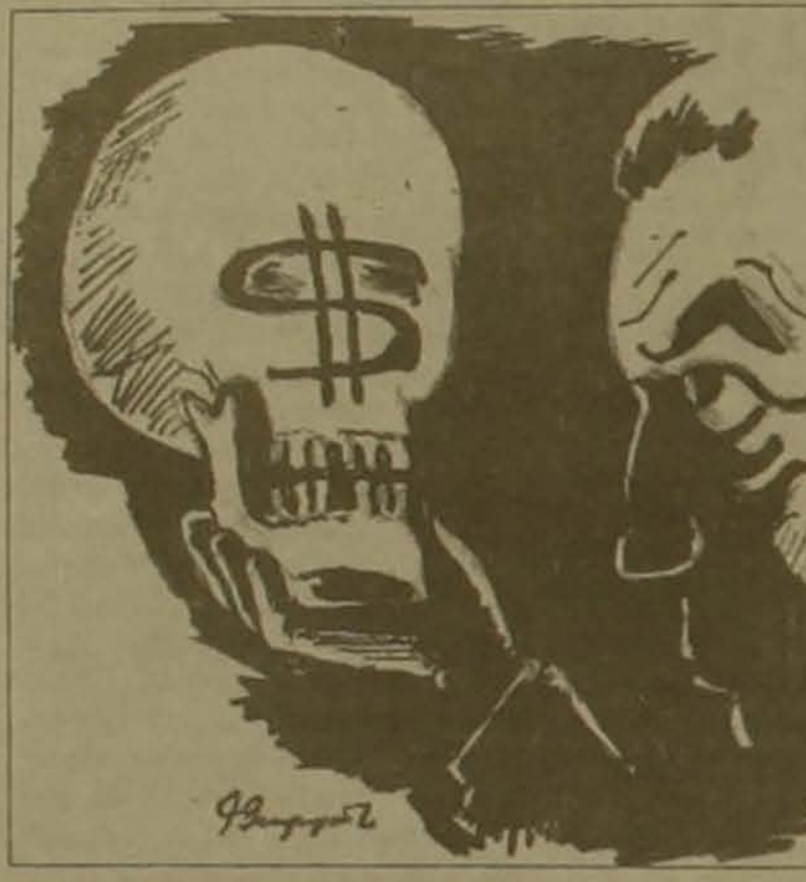

Արտաբյուջետային հաշիվների սառեցումը նախատեսվում էր 1998 թ. հունվարի 1-ից, ուստի փորձեցինք պարզել կրթության եւ գիտության նախարարության ֆինանսատնտեսական վարչության պետ Վահե Թոփալյանի կարծիքը նախարարության համակարգում ընդգրկված բյուջետային հիմնարկների հետագա գործունեության վերաբերյալ: Պրն Թոփալյանը չափազանցված համարեց մեր մտահոգությունը՝ նշելով, որ խոսքը ոչ թե բյուջետային հիմնարկների՝ օժանդակ տնտեսական գործունեությունից հրաժարվելու, այլ ստացված եկամուտները գանձապետարանի միջոցով տնօրինելու մասին է. այդ գումարները պետք է մտնեն գանձապետարան, այնուհետեւ՝ բյուջետային ֆինանսավորման ձեւով վերադարձվեն հիմնարկությանը: «Եթե հաստատությունը բյուջետային է, բնական է, որ պետք է նաեւ վերահսկվի պետության կողմից: Սակայն այստեղ մի մտավախություն կա. գումարներն աշխատենք, բյուջե մուտք անենք, հետո տերն ո՞վ է: Արանում ճշմարտություն կա այն առումով, որ բյուջետային հատկացումները հաճախ ուշացումով են ստացվում, «ելումուտը» գանձապետարան դժվարությամբ է ընթանում»:

Համակարգի խորհրդակցային կազմակերպությունների՝ բուհերի ռեկտորների եւ նախարարության պատասխանատուների համատեղ ջանքերով հաջողվել է գտնել ժամանակավոր լուծումներ. խնդիրը քննարկվել է համալսարանում (ռեկտորների խորհրդակցությունում), հրավիրվել էր պետռեգիստրի նախագահը, ավելի ուշ՝ կառավարությունում, օպերատիվ հարցերով նախարար Շահեն Կարամանուկյանի եւ մյուս նախարարների մասնակցությամբ: Դրանից հետո կրթության նախարարի նախաձեռնությամբ ռեկտորները հանդիպել են ՀՀ գլխավոր գանձապետ Արա Ասլիկյանի հետ, եւ համաձայնություն է ձեռք բերվել հատուկ մոտեցում ցուցաբերել բուհերի նկատմամբ: Որոշվել է փակել բյուջետային կազմակերպությունների բյուջետային եւ արտաբյուջետային հաշիվները եւ հնարավորություն տալ նրանց մինչեւ 1998 թ. հուլիսի 1-ը սեփական հաշիվներ բացել բանկում: Մինչ այդ, ինչպես ակնկալվում է, ՀՀ Ազգային ժողովը կընդունի կրթության մասին օրենքը եւ քաղաքացիական օրենսգրքի փոփոխությունները՝ վերջնական իրավական լուծում տալով հարցին: Հետագայում «ժամանակավոր լուծումը» տարածվել է նաեւ քոլեջների, տեխնիկումների եւ մյուս ուսումնական հաստատությունների վրա:

Պրն Թոփալյանը չբացառեց, որ կլինեն հաստատություններ, որ կնախընտրեն բյուջետային հաստատության կարգավիճակը՝ հաշիվներ ունենալով գանձապետական համակարգում, ինչը համահունչ է պետության շահերին: Սակայն, եթե տնտեսավարող սուբյեկտն այլ ճանապարհով եկամուտներ ստանալու ցանկություն ունի, ապա կարող է ընտրել այլ պետական ձեռնարկության կամ փակ բաժնետիրական ընկերության կարգավիճակը: «Դա ամենեւին էլ չի նշանակում, որ այն չի ֆինանսավորվելու բյուջեի կողմից. եթե պետական պատվերը պահպանվում է, ապա պետությունը դրա համար, իհարկե, պետք է վճարի», ասաց պրն Թոփալյանը:

Այս առիթով, սակայն, տեղին է հիշեցնել պոլիկլինիկաների օրինակը, որոնք, վճարովի ծառայությունների անցնելուց հետո, ստանում են պետպատվերի համար նախատեսված հատկացումների «խրոնիկական» ուշացումով եւ անբավարարությամբ, քանզի դժվար է ասել, թե պետությունը որքանով իր պատվերի «տերը կլինի» կրթական հաստատությունների դեպքում: Կարծում ենք, պետությունը պարզապես հերթական անգամ լվանում է ձեռքերը՝ ավանդական պարտականություններից «գլուխն ազատելով» նաեւ այս պարագայում:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

«Հայանտառը» խնամքի հատումներ է իրականացնում

«Ազգ» օրաթերթի դեկտեմբերի 16-ի համարում տպագրված «Ամանորի տոնածառերը եղեւնիներից էժան են» հաղորդագրության մեջ («ԱՌԿԱ» գործակալություն) տեղ են գտել որոշ անճշտություններ: Այսպես, վկայակոչելով «Հայանտառ» պետական ձեռնարկության գլխավոր տնօրենի առաջին տեղակալ Ա. Մեջլումյանի խոսքը, նշված է, թե իբր «մինչեւ տարվա վերջ կհատվի 1600 հա փշատերեւ անտառ»: Մինչդեռ, իրականում պրն Մեջլումյանը «ԱՌԿԱ»-ի թղթակցին ասել է, որ 1997 թ. հանրապետության տարածքում նախատեսված է եղել 1600 հա-ի վրա կատարել խնամքի հատումներ (նոսրացում, մաքրում, լուսավորում, անցումային հատումներ), որոնք նպատակաուղղված են արհեստականորեն հիմնադրված անտառմշակույթների կպչողականության եւ որակական հատկանիշների բարձրացմանը, ինչպես նաեւ սահմանված նորմերից խիտ աճած միատարր անտառմշակույթներում միջտեսակային պայքարի հետեւանքով ընթացող համակեցությունների կայունության անկման երեւույթները բացառելուն:

Տարվա առաջին 11 ամսում խնամքի հատումներ կատարվել են 1500 հեկտարի վրա, իսկ 100 հեկտարի վրա այդ աշխատանքները նախատեսված էր կատարել դեկտեմբերին. այդ կերպ հնարավորություն կստեղծվեր բավարարելու բնակչության ամանորյա պահանջները:

Հաղորդագրության մեջ հիշատակված ներկրված եղեւնիների հետ «Հայանտառը» որեւէ առնչություն չունի:

«Ազգի» ընթերցողներին թյուրիմացություններից հեռու պահելու նպատակով հարկ ենք համարում կատարել նաեւ հետեւյալ ճշտումը՝ «Հայանտառ» պետական ձեռնարկությունը տոնածառերի մանրածախ վաճառք չի կատարում:

ՀՀ ԲՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Հ.Գ.-Այս նյութի կապակցությամբ, բնականաբար, կապվեցինք «ԱՌԿԱ» գործակալության հետ, որտեղից պնդեցին, որ «Ամանորի տոնածառերը եղեւնիներից էժան են» լրատվության մեջ բերված տվյալները հայտնել է անձամբ պրն Արա Մեջլումյանը:

Մաեստրո Լորիս Ճգնավորյանը թողեց Հայաստանի ֆիլհարմոնիկը

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի գլխավոր դիրիժոր եւ գեղարվեստական ղեկավար Լորիս Ճգնավորյանն իր դիմումի համաձայն ազատվել է աշխատանքից: «Արամ Խաչատրյան» մեծ համերգասրահում դեկտեմբերի 23-ին տեղի ունեցավ ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար Արմեն Սմբատյանի եւ մաեստրոյի հանդիպումը նվագախմբի անդամների, ինչպես նաեւ չհրավիրված լրագրողների հետ: Նախարարը նախ տեղեկացրեց, որ Լորիս Ճգնավորյանը չի ուզում այլեւս «ադմինիստրատիվ» աշխատանքով զբաղվել, քանի որ ազատ ժամանակի ավելի շատ անհրաժեշտություն ունի. այդ հիմնավորմամբ էլ մաեստրոն խնդրել է իրեն ազատել աշխատանքից: Ապա նախարարը ներկայացրեց ՀՖՆ-ի նոր ղեկավար ու դիրիժոր Միքայել Ավետիսյանին եւ նշեց, որ վերջինս ընտրվել է Լ. Ճգնավորյանի խորհրդով: Իր հերթին մաեստրոն շնորհակալություն հայտնեց համատեղ աշխատանքի համար՝ նշելով, որ անցած տարիներն իր կյանքում եղել են ամենալավ տարիները: Լորիս Ճգնավորյանն ասաց նաեւ, որ Հայաստանից մեկնում է... հյուրախաղերի:

Հունվարի 1-ից՝ ջրի նոր սակագին

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: 1998 թ. հունվարի 1-ից գործողության մեջ են դրվելու «Ջրմուղ-կոյուղու» ծառայությունների գծով նոր սակագներ. խմելու ջրի մեկ խոր. մետրը՝ 46 դրամ, ներառյալ ավելացված արժեքի հարկը, ջրահեռացում ու մաքրում՝ 10 դրամ: Բնակչության մեկ շնչի հաշվով ամսական վարձավճարի գումարը կկազմի 420 դրամ: Այս մասին հայտնեցին Երեւանի քաղաքապետարանի «Ջրմուղ-կոյուղի» տնտեսության պետական ձեռնարկությունում:

ՄՐՑՈՒՅԹ

«Ես զինվորն եմ հայրենիքի»

Դեկտեմբերի 23-ին Հայաստանի ժուռնալիստների տանն ամփոփվեցին ՀՀ պաշտպանության նախարարության եւ ժուռնալիստների միության՝ տարեսկզբին հայտարարված «Ես զինվորն եմ հայրենիքի» մրցույթի արդյունքները: Բացելով հանդիսությունը, ՀՀ ժուռնալիստների միության նախագահ տկն Աստղիկ Գեւորգյանն ընդգծեց, որ վերոհիշյալ մրցույթը մեր երկրի լրագրողական ընկերակցության եւ պաշտպանության նախարարության համատեղ նախաձեռնությունն էր, որի նպատակն էր զանգվածային լրատվության բոլոր միջոցների մշտական ուշադրության կենտրոնում պահել մեր ազգային բանակի առօրյան, նրա հիմնախնդիրները, բարոյապես սատարել բանակի մարտունակության բարձրացմանն ու ամրապնդմանը, ինչը Հայաստանի յուրաքանչյուր քաղաքացու խաղաղ կյանքի եւ պայծառ ապագայի առաջնահերթ նախապայմանն է: Տկն Գեւորգյանը հավաքված լրագրողներիս տեղյակ պահեց, որ ՀՀ պաշտպանության նախարարության կոլեգիան եւ ժուռնալիստների միության վարչությունը հաստատել են մրցույթի անցկացման ժյուրիի եզրակացությունը, որի համաձայն մրցույթի գլխավոր մրցանակը շնորհվեց Գրիգոր Ջանիկյանին՝ «Մահապարտներ» վավերագրական ֆիլմի համար: Բանակի կյանքն ու հիմնախնդիրներն առավել ակտիվորեն լուսաբանելու, մշտապես հոդվածաշարերով հանդես գալու համար մրցանակների արժանացան նաեւ «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի աշխատակից Սասուն Մամյանը, «Ռեսպուբլիկա Արմենիա» թերթի աշխատակից Նելսոն Ալեքսանյանը, լրագրող Ալվարդ Բարխուդարյանը՝ «Առավոտ» թերթում հրապարակված հոդվածաշարի համար, հեռուստատեսության «Լրաբեր» ծրագրի աշխատակից Ավթանդիլ Գրիգորյանը, ազգային ռադիոյի «Երիտասարդություն» ծրագրի աշխատակից Նաիրուհի Մարությանը, լրագրող-լուսանկարիչ Հովհաննես Արմենակյանը՝ «Հայ զինվոր» թերթում հրապարակված լուսանկարչական շարքերի համար, ինչպես նաեւ Արմեն Արզումանյանը՝ «Արցախյան էտյուդներ» ֆիլմի համար: Բանակի կայացման գործին զգալի ավանդ ներդնելու համար մրցանակներով պարգեւատրվեցին նաեւ «Հայք», «Հայ զինվոր», «Ուրարտու», «Առավոտ», «Կոտայք» թերթերը, հեռուստատեսության «Զինուժ» ծրագիրը: Պարգեւատրվածներին դրամական մրցանակները հանձնեց եւ ՀՀ պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանի շնորհավորանքները հաղորդեց ՀՀ ՊՆ լրատվական ծառայության վարչության պետ Էդուարդ Միլիտոնյանը: Լրագրողական լսարանը եւս մի անգամ հավաստեց, որ ազգային բանակի նկատմամբ հոգատարությունը համընդհանուր հոգս է եւ նրա նկատմամբ ընդդիմություն լինել չի կարող:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Ուղղում

Մեր երեկվա համարում հրապարակված «Ադրբեջանի հերթական քարոզչական հնարքը» վերնագրով «Սնարք» գործակալության տեղեկության մեջ խմբագրությանս «միջամտությամբ» սպրդել է սխալ՝ Հեյդար Ալիեւը հանձնաժողով է կազմել ոչ թե 1988-1993 թթ. Հայաստանից տեղահանված ադրբեջանցիների, այլ 1948-1953 թթ.-ին տեղահանվածների «հարցը» ուսումնասիրելու համար:

Ներողամտություն ենք խնդրում:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային սարուածքը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Հայկական ռադիոյից այլ քաղաքական երաժշտություն է հնչելու

Սկիզբը էջ 1

ԶԼՄ-ների վերջին գործադուլի ժամանակ «Մամուլը ռադիոհաճախականությամբ» ծրագիրն անգամ լույս տեսնող թերթերի տեսություն չի տվել, բարեխղճորեն լուսաբանել է «Ազգի» 96 թ. ոդիսականը, անդրադարձել է Վահան Հովհաննիսյանի դատավարությանը, միով բանիվ «մեղքերը կուտակվել են», եւ ինչ-որ տեղ պետական քարոզչությունն այլ կերպ պատկերացնող պետական այրերի նյարդերը տեղի են տվել:

«Իրավունք» օրաթերթի բաժնի ղեկավար Թադեւոս Տոնոյանն այդ ամենին տարակուսած ավելացնում է. «Մարդը (նկատի ունի Գեւորգ Ասատրյանին) հինգ տարի գլխ. խմբագիր է եղել եւ արձակուրդ չի վերցրել ոչ մի անգամ», ավելի ցածր, գրեթե շշուկով նկատում է. «Չի էլ ամուսնացել, ռադիոյին է նվիրվել»:

Գեւորգ Ասատրյանը վստահ մեջ է բերում. «Հասարակական հաղորդումներն առանձնացրին տնտեսականից, բայց ես բացատրում եմ, ասում, որ սխալ է, հնարավոր չէ քաղաքականությունը հասարակությունից հեռացնել, մի խոսքով, նրանք մտածում են, որ շեղվել ենք պետական գծից, բայց չեն էլ ասել, թե ո՞րն է այդ գիծը», «մի խոսքով, երեւի ուղղորդելու, խմբագրելու կարիք կար»:

Թ. Տոնոյանն ընդգծում է՝ «գրաքննությունը կադրային փոփոխություններով են իրականացնում եւ լուծարման պատրվակի տակ մարդկանց ազատում են աշխատանքից, ուժերի վերադասավորություն է իրականանում»:

Գեւորգ Ասատրյան. «Կադրային փոփոխությունները պայմանավորված են ռադիոյի քաղաքական կուրսի փոփոխմամբ: Հստակ է, որ պետությունն ուզում է վերախմբագրել իր լրատվական քաղաքականությունը»:

Վարուժան Մնացականյան, ***«Երեք ցպահանգի» բաժնի վարիչ.*** «Ոտնահարված են մարդու իրավունքները, անտեսված է ռադիոյի անձնվեր, բանիմաց աշխատողի արժանապատվությունն ու վարկը, քանի որ ոչ ոք չի հիմնավորում նրա պաշտոնանկությունը: Կադրային այս փոփոխությունն իրականացվում է ոչ քաղաքակիրթ մեթոդներով, կամայականությամբ: Խախտված է նաեւ աշխատանքային օրենսդրությունը, այս ամենը շատ հեռու է ժողովրդավարությունից, իսկ դա անպայման դատապարտելի է»:

Գոհար Սիմոնյան, ***«Երեք ցպահանգ».*** «Վերջին մի քանի օրերի ընթացքում ինձ զայրացրեց ու ցնցեց իրավիճակի աբսուրդը: Կադրային փոփոխության սկզբունքն անհայտ է, անգլիական առածը հուշում է՝ սատանան թաքնված է դետալներում, երբ մեր գլխ. խմբագրին մեղադրեն, որ նա չի իրականացրել պետպատվերը, չի պահպանել պետական շահը, ապա ես էլ խնդրում եմ, մանրամասնել, թե ո՞րն է այդ պետպատվերը:

Նաիրա Մայիլյան, ***«Մամուլը ռադիոհաճախականությամբ».*** «Իշխանության բոլոր մակարդակներում էլ կադրային փոփոխությունները մեծ թիվ են կազմում, մեծ է նաեւ կադրերի հոսունությունը. 5 տարի աշխատում եմ, 5 տնօրեն եմ փոխել, դրանից, իմ կարծիքով, գործը ոչ թե շահում է, այլ տուժում»:

Դարձյալ Գեւորգ Ասատրյան. «Քանի դեռ այս ոլորտը կգտնվի շրջանների ձեռքում, վիճակն ավելի կվատանա, եւ սխալվում են նրանք, ովքեր կարծում են, թե ռադիոն բիզնես է, այլ ոչ տեղեկատվական դաշտ: Վեց ամիս է նշանակվել է Արմեն Ամիրյանը, թող զեկուցի իր արած գործի մասին, ստեղծագործական ո՞ր քայլի մասին է խոսելու»:

Դիմեցինք նաեւ Տիգրանուհի Ղեւոնդյանին, որի նշանակմամբ էլ ուղեկցվեց խմբագրության աշխատակիցների ընդվզումը, ինչպե՞ս է տիկ. Ղեւոնդյանը պատկերացնում աշխատանքն այսպիսի իրավիճակում. «Այն, ինչ այսօր այստեղ կատարվում է, ճիշտ չեմ համարում, դրանք ավելի շատ էմոցիաներ են, նրանք գնում են մի ճանապարհով, որը ցանկալի չէ նաեւ իրենց համար, ընկել են հոսանքի մեջ եւ գնում են, չեմ կարծում, որ անձամբ իմ նկատմամբ որեւէ նախատրամադրվածություն կա: Ինչ վերաբերում է նախկին գլխ. խմբագրի պահվածքին, միանշանակ պնդում եմ, որ դա նրա հախուռն բնավորության արդյունք է, ափսոսում եմ, որ նա չկարողացավ ավելի արժանավայել իրեն պահել, մանավանդ որ ոչ մի պաշտոն հավերժական չէ: Երբ ինձ երկու ամիս հետո այլ աշխատանք առաջարկեն, ես դա ողբերգություն չեմ համարի»: (Իսկ երբ «այլ աշխատանք» չառաջարկե՞ն- «Ազգ»): «Քաղաքական պատվերի հարց գոյություն չունի, այլ միայն աշխատանքների կազմակերպման այլ մոտեցումներ, ձեւեր: Այս խմբագրության աշխատանքներն առանձնապես բարձր գնահատականի չեն արժանացել»: Ո՞ւմ կողմից: «Ունկնդիրների»:

Արմեն Ամիրյան, ***Հայաստանի ազգային ռադիոյի տնօրեն.*** «Ամբողջ ռադիոյում տնտեսավարման նոր համակարգ է ներդրվում: Բաժնետիրական ձեռնարկություն դառնալու ճանապարհին աշխատանքային պայմանագրեր են կնքվում, ներկայումս լուծարվում են 7 խմբագրություններ, վերանշանակված են նոր խմբագիրներ: Որեւէ խնդիր ես չեմ տեսնում եւ չգիտեմ, թե ինչո՞ւ են կրքերը բորբոքվել: Պայմանագրային աշխատելաոճը հնարավորություն է տալիս 5 հազար դրամից շատ ավելի ստանալ՝ 15-20-25 հազար դրամ»: Հարց՝ քաղաքական կո՞ւրս է փոխվում նոր խմբագրի նշանակմամբ: Պատասխան՝ «Նոր գլխավոր խմբագիրը նոր ծրագրեր է ներկայացրել, եւ չեմ կարծում, որ նախկին գլխավոր խմբագիրն այլ կուրս է իրականացրել: Քաղաքական որեւէ խնդիր այս փոփոխությամբ չի լուծվում: Ես չեմ ուզում անձնավորել խնդիրը, այստեղ կա գործատու՝ ի դեմս կառավարության ես եմ իրականացնում այդ դերը, եւ գործավարներ՝ ի դեմս ռադիոյի աշխատակիցների: Տոնական օրերին քաղաքական հաղորդումներ չեն լինի, դրանք կվերսկսվեն հունվարի վեցից»:

Լուծարված հասարակական-քաղաքական հաղորդումների 4 ծրագրերի ղեկավարները («Երեք ցպահանգ», «Մամուլը ռադիոհաճախականությամբ», «Իրավունք», «Երեւան») ստորագրել են մի հայտարարություն, ուր մասնավորապես նշվում է, որ գլխավոր խմբագրի պաշտոնանկությունը «նշանակում է հերթական անգամ ձեռնոց նետել բոլոր նրանց, ովքեր ուզում են պետական լրատվության ամենազանգվածային միջոցը տեսնել ժողովրդի, պետության շահերի արտահայտիչ եւ ոչ թե ինչ-ինչ պաշտոնների կատարող»: Ըստ այդմ, պատրաստվում են «ՀԱՌ-ում տեղի ունեցող կառուցվածքային ու կադրային մեքենայությունները, որոնք, որպես կանոն, զուրկ են փաստարկներից ու հիմնավորումներից: Կասկած ունենք այն սկզբունքների նկատմամբ, որոնցով պետք է գնահատվեն աշխատանքը, արհեստավարժությունը, կենսագրության մաքրությունը եւ, վերջապես, բարոյականությունը»:

Վերջաբանի փոխարեն, որ կարող էր նաեւ նախաբան ծառայել, ինչպես նաեւ տեղ գտնել միջնարարում

Հայաստանի ազգային ռադիոյում կատարվող վերջին փոփոխությունների եւ դրա հետեւանքով բարձրացող [illegible] ալիքի մասին տեղյակ էի ավելի վաղ: Ռադիոյում աշխատող գործընկեր-գործընկերուհիներս բողոքում էին ուղղակի եւ միջնորդավորված ձեւով: Ինչո՞ւ չեք գրում, ի պատասխան հարցիս, հետեւում էր՝ երբ գրենք, պիտի դուրս գանք ռադիոյից:

Ընդվզումը հասավ բարձրակետին, երբ ներիշխանական կրքերի եւ հակասությունների խառնարանում հայտնվեց նաեւ տեղեկատվական, տվյալ դեպքում ռադիոյի ոլորտը: Ռադիոյում աշխատող գործընկերներս միանգամայն իրավացի էին՝ ուժերի վերադասավորություն է սպասվում:

Կադրերը, փողը եւ տեղեկատվությունը. ահա այն երեք փղերը, որոնց վրա պետք է բարձրանա մեր քաղաքականությունը, հուշում է խորհրդային հրեաների համար գրված ծրագիրը: Իշխանության օղակներում սկսել են արժեւորել այդ երեք փղերը, բայց ի հաշիվ բանիմաց, ազատախոհ կադրերի, եւ կոշտ, կարծր միջամտությա՞մբ: Տիգրանուհի Ղեւոնդյանի նշանակման թելերն, ասում են, տանում է դեպի նախագահական ապարատ, ավելի որոշակի՝ դեպի մամուլի ծառայության ղեկավար Ամասիա Հովհաննիսյանը:

Ի՞նչ պատվեր է տրվել հայկական ռադիոյին, ի՞նչ քաղաքական եղանակ է պատվիրվել, մինչեւ ե՞րբ կադրային քաղաքականությունը պիտի իրականացվի ոտնատակ տալով արհեստավարժներին, որոնք առանց այն էլ պետական քարոզչական, տեղեկատվական ապարատում մեծ թիվ չեն կազմում: Ինչո՞ւ է անտեսվում 20 հոգանոց խմբագրակազմի կամքը:

Մինչ այս հարցերը պատասխան կստանան (կամ գուցեեւ չստանան), հայկական ռադիոյից այլ քաղաքական երաժշտություն է հնչելու:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հայ եւ թուրք գործարարները անհամբեր սպասում են սահմանների բացմանը, իսկ ժողովո՞ւրդը...

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վերջերս Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միության պատվիրակության մեկշաբաթյա այցը Թուրքիա հակասական կարծիքների տեղիք տվեց: Պատվիրակության ղեկավար, ԱԳՄ նախագահ Արամ Վարդանյանը այցից հետո մամուլում հայտարարեց, որ Թուրքիայի հասարակայնությունն այսօր պատրաստ է հայ-թուրքական սահմանի բացմանն ու Հայաստանի հետ առեւտրատնտեսական համագործակցությանը:

Հայաստանի եւ Թուրքիայի հարաբերությունների մասին խոսելիս ամենից շատ շոշափվում է հայ-թուրքական սահմանի բացման եւ էմբարգոյի վերացման հարցը: Հայ եւ թուրք գործարարները նույնիսկ կատակում են. մնում է իրենք գնան-պառկեն Հայաստանի եւ Թուրքիայի սահմանի երկայնքով, մինչեւ բացեն: Մինչ այդ պատրաստվում է հայերեն եւ թուրքերեն երգերով մի լազերային սկավառակ, որտեղ ի թիվս այլոց կհնչի հայ-թուրքական սահմանի բացման «երկունքին» նվիրված սփյուռքահայ երգիչ Արտո Թունջբոյաճյանի «Սահմանի վրա» երգը:

Ակնհայտ է, որ Թուրքիան այսօր մեծ կարեւորություն է տալիս Հայաստանի հետ լայնածավալ առեւտրատնտեսական հարաբերություններին ու տնտեսական ինտեգրացիային: Թուրքական կառավարությունը արդեն որոշել է այն պաշտոնյաներին, ովքեր «պետք է աշխատեն Հայաստանի հետ»: Ներկայումս կատարվում են բավականին խորը ուսումնասիրություններ Հայաստանի հետ առեւտրատնտեսական հարաբերությունների զարգացման ոլորտների վերաբերյալ, որոնցից հատկապես առանձնացվում են տրանսպորտն ու հաղորդակցությունը, էներգետիկան, տեքստիլի, ցեմենտի, պարարտանյութերի, մետաղի գլանվածքների, տոմատի մածուկի եւ այլ սննդամթերքների արտադրությունները:

Ընդհանրապես՝ հայ-թուրքական առեւտրատնտեսական հարաբերությունների անհրաժեշտությունն ապացուցող փաստերը շատ են, բայց դրանցից հատկապես երեքն անժխտելի են:

Փաստ առաջին՝ ներկայումս Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ ապրանքաշրջանառության ծավալները հասնում են 120-150 մլն դոլարի: Հաշվարկված է, որ սահմանների բացումով դրանք կհասնեն մոտ 500 մլն-ի, իսկ տնտեսական ավելի սերտ համագործակցություն սկսելուց հետո 3-4 տարում կանխատեսվում է մինչեւ 1 մլրդ դոլարի ապրանքաշրջանառություն: Երբ այսօր գոյություն ունեցող Կարս-Գյումրի երկաթգծի վերագործարկումից հետո փոքր ներդրումների դեպքում երկաթգծի օրական թողունակությունը հասցվի 500 վագոնի, ապա դա հնարավորություն կտա երկու ուղղություններով կատարել տարեկան մոտ 2,5-3 մլն տոննայի բեռնաշրջանառություն:

Փաստ երկրորդ՝ մինչեւ Վրաստանի Փոթի նավահանգիստ Հայաստանից արտահանվող մեկ տոննա բեռի արժեքը հասնում է մինչեւ 36 ԱՄՆ դոլարի, իսկ մինչեւ Կարս՝ ընդամենը 8: Ընդհանրապես, Վրաստանի տարածքով Հայաստանի բեռների փոխադրումը Ադրբեջանի համեմատ 2 անգամ ավելի բարձր է, որը պայմանավորված է Հայաստանի տարանցիկ բեռների նկատմամբ Վրաստանի մենաշնորհով: Իսկ վերջինս կվերանա միայն Թուրքիա-Հայաստան ուղիղ տրանսպորտային կապի առկայության դեպքում, երբ Հայաստանը կդառնա տարանցիկ բեռնափոխադրումների երկիր, որի տարածքով կանցնեն Եվրոպայից դեպի Արեւելք անցնող հիմնական ուղիները:

Փաստ երրորդ՝ չնայած այսօր առկա է Հայաստանի նկատմամբ տնտեսական էմբարգոն, այնուամենայնիվ երկու երկրների միջեւ կատարվում է աշխույժ առեւտուր ամենամոտ հարեւանների՝ Իրանի եւ Վրաստանի միջոցով: Այնպես որ, ԱԳՄ նախագահի խոսքերով, «ջայլամի կեցվածք ընդունելն ու աչքերն այդ փաստի առջեւ փակելը սխալ է»: Անժխտելի է նաեւ, որ թուրքական ապրանքների հոսքը Հայաստան հարստացնում է վրացի եւ իրանցի գործարարներին, իսկ արդյունքում ներկրված ապրանքների արժեքը Հայաստանի շուկաներում երկու-երեք անգամ բարձր է, քան Թուրքիայում:

Հայաստանից Թուրքիա են արտահանվում հիմնականում հումք, կաշի եւ էլեկտրատեխնիկական ապրանքներ, իսկ Թուրքիայից՝ գրեթե ամեն ինչ, հիմնականում սնունդ, քաղցրավենիք, հյութեր, ինչպես նաեւ հագուստ եւ կոշիկեղեն, որոնք ներկրվում են «ճամպրուկային առեւտրականների» կողմից: «Ճամպրուկային առեւտրի» շնորհիվ այսօր Թուրքիայի արտահանման ծավալները, հատկապես ԱՊՀ երկրներ, հասնում են տարեկան շուրջ 12 մլրդ դոլարի: «Ճամպրուկային առեւտրականները», որոնց համար ստեղծված են բոլոր պայմանները (ընդամենը 10-դոլարանոց մուտքի վիզա, էժան հյուրանոցներ, ապրանքներով բեռնավորված նավահանգիստներ ու մեծածախ առեւտրի կետեր) հիմնականում ԱՊՀ երկրների քաղաքացիներն են, որոնց մեջ զգալի թիվ են կազմում նաեւ հայերը: Փաստորեն, եթե հանկարծ հրաշքով ԽՍՀՄ-ը վերականգնվի, Թուրքիան, պատկերավոր ասած, կկանգնի տնտեսական աղետի առջեւ:

Այսօր Հայաստանում իրենց առեւտրատնտեսական շահերը լավ են հասկանում ու գնահատում հատկապես Թուրքիայի արեւելյան նահանգների գործարար շրջանակները, որոնք զրկված են կոմունիկացիաներից եւ հայտնվել են տնտեսական լճացման մեջ: Եվ վստահաբար կարելի է ասել, որ այդ շրջանակներն ամեն կերպ պատրաստ են ճնշում գործադրել կառավարության վրա՝ տնտեսական էմբարգոն վերացնելու, սահմանների բացումն արագացնելու եւ Հայաստանի հետ շուտափույթ տնտեսական հարաբերություններ սկսելու համար: Այդպիսի տրամադրվածություն կա նաեւ նրանց հայաստանցի գործընկերների մեջ, հատկապես նրանց, ովքեր համախմբված են արդյունաբերողների ու գործարարների միության շուրջը: Հիշեցնենք, որ այս տարվա մայիսի սկզբներին ԱԳՄ-ում ստեղծվեց հայ-թուրքական գործարար համագործակցության հանձնաժողով, որի նախաձեռնողներից մեկը ՀԱԳՄ վարչության անդամ, «Հրազդանմաշ»-ի հանգուցյալ նախագահ Թելման Տեր-Պետրոսյանն էր:

Այո, խնդիրը հասունացել է եւ լուծում է պահանջում: Վերը թվարկված բոլոր փաստերը, առկա տնտեսական վիճակը, փոխադարձ շահերն ու պարզ տրամաբանությունը բոլոր դեպքերում հանգեցնում են այն մտքին, որ ուշ թե շուտ պետք է քանդվի Հայաստանի ու Թուրքիայի միջեւ գոյություն ունեցող պատն ու սկսվի սերտ համագործակցությունը, սակայն այսօր դարձյալ հարցերի հարցը մնում է մեկը. պատրա՞ստ է արդյոք Հայաստանի հասարակայնությունը դրան:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՐՈՅԱՆ
«Նոյյան տապան»

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպությանը անդամակցության եւ ընդհանրապես առեւտրի ազատականացման մասին

Հոդվածը գրելու եւ Ձեզ հասցեագրելու առիթը Ձեր թերթի դեկտեմբերի 18-ի համարում ՄԱԿ-ի առեւտրի եւ զարգացման կոնֆերանսի (UNCTAD) աշխատակից պրն Օգնեցովի կարծիքի հրապարակումն է Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպությանը Հայաստանի անդամակցության մասին, ինչպես նաեւ զանգվածային լրատվության միջոցներում հաճախակի հանդիպող դատողությունները ներքին արտադրողների հովանավորչության եւ արտաքին առեւտրի ազատականացման սահմանափակումների անհրաժեշտության վերաբերյալ: Լինելով էկոնոմիկայի նախարարության արտաքին տնտեսական կապերի գծով պատասխանատու փոխնախարար, երկար տարիներ աշխատանքի բերումով առնչվել եմ միջազգային հիմնական տնտեսական կազմակերպությունների եւ դրանց ուղեգրած քաղաքականության հետ: Այդ պատճառով ինձ քաջ ծանոթ է ինչպես պրն Օգնեցովը, այնպես էլ նրա արտահայտած տեսակետները:

Նախ կուզենայի նշել, որ հիմնովին սխալ եմ համարում պրն Օգնեցովի այն միտքը, որ նորանկախ հանրապետության համար ԱՀԿ մուտք գործելը զուտ քաղաքական խնդիր է: ԱՀԿ մուտք գործելը նախ եւ առաջ տնտեսական խնդիր է, իսկ քաղաքական երանգ կարող է ձեռք բերել հատկապես ԱՊՀ անդամ երկրների համար: Անհիմն են նրա դատողությունները «անհավասարակշռված-պարզամիտ արտաքին տնտեսական քաղաքականության» կամ «միջազգային ֆինանսական կառույցների պահանջներին հլու հնազանդվելու» մասին: Պրն Օգնեցովի համար օգտակար կլիներ, եթե մինչեւ Հայաստանի կառավարության ԱՀԿ-ի անդամակցության պարտավորությունների վերագնահատման մասին խորհուրդներ տալը ուսումնասիրեր նույն կառավարության կողմից վարվող քաղաքականությունը, ընդունված օրենսդրական եւ ենթաօրենսդրական ակտերը եւ գտներ դրանց ու Հայաստանի պարտավորությունների միջեւ որեւէ քիչ թե շատ էական հակասություն: Որպես ԱՀԿ-ի անդամակցության գործընթացը մինչեւ 1997 թ. հունիսը ղեկավարած անձնավորություն, ամենայն պատասխանատվությամբ կարող եմ ասել, որ Հայաստանի ընդունած պարտավորությունները ամբողջովին համապատասխանում են Հայաստանի որդեգրած քաղաքականությանը, եւ շատ դեպքերում Հայաստանում գոյություն ունեցող տնտեսական համակարգը ավելի ազատական է, քան վերցրած պարտավորությունները: Բերեմ միայն մեկ օրինակ: Հայաստանում գործող ներմուծման մաքսային տուրքի առավելագույն սահմանը 10 տոկոսն է, իսկ վերցվող պարտավորությունը` 15 տոկոս:

Շատ պարզունակ են պրն Օգնեցովի դատողությունները «ազգային արտահանման արտադրանքի վարկավորման» եւ «սեփական արտադրությանը նպաստող ներմուծումը» խրախուսելու վերաբերյալ:

Տնտեսագիտական խորը գիտելիքներ պետք չեն հասկանալու համար, որ Հայաստանի պես փոքր շուկա ունեցող երկրի արտադրողների համար հիմնական շուկան արտաքին շուկան է: Եվ լուրջ արտադրողները պետք է կողմնորոշվեն համաշխարհային շուկայի եւ ոչ թե ներքին շուկայի գներով: Նման պայմաններում հովանավորչություն ներքին արտադրողների համար նշանակում է միայն նրանց սուբսիդիաների տրամադրում պետության կողմից: Իսկ թե ինչպիսի ֆինանսական հնարավորություններ ունի մեր երկիրը, բոլորին է հայտնի, բայց եթե նույնիսկ այդպիսի հնարավորություններ էլ ունենար, ապա պետությունը կարող է լավագույն դեպքում երաշխիքներ տալ բազմակողմանիորեն հիմնավորված բիզնես-ծրագրերին, որոնք ներկայացնողներն իրենք պետք է լուծեն ֆինանսավորման հարցերը: Եվ ընդհանրապես պետության դերը այստեղ սահմանափակվում է գործարարության համար բարենպաստ միջավայր ստեղծելով (օրենքներ, ենթաօրենսդրական ակտեր, բարենպաստ հարկային ռեժիմ, մասնավոր սեկտորի զարգացումը խրախուսող օրենսդրություն, հովանավորչության եւ կոռուպցիայի դեմ պայքար) եւ տարբեր աղբյուրներից (միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից, պետություններից, հնարավոր է, նաեւ առանձին բարերարներից) առավելագույն հնարավոր ֆինանսական միջոցներ կոմերցիոն կառույցների միջոցով ձեռնարկատերերին հասցեագրելով:

Սրանով ես ուզում եմ արձագանքել նաեւ մեր այն գործարարների դատողություններին, որոնք խոսում են պետության հովանավորչության մասին, մոռանալով, որ իրենց հիմնական շուկան արտաքին շուկաներն են (բացի թերեւս սննդամթերքի եւ թեթեւ արդյունաբերության սահմանափակ մի քանի արտադրատեսակներից): Իսկ վերոհիշյալ դեպ- [illegible] Բայց նույնիսկ այսպիսի պարագաներում անգամ եթե որեւէ երկրից որեւէ ապրանք ներմուծվում է ավելի էժան, քան կարող է արտադրվել մեզ մոտ, տնտեսական նպատակահարմարության տեսանկյունից մի՞թե պարզ չէ, որ ավելի ձեռնտու է այդ ապրանքը ներմուծել, ռեսուրսները ուղղելով ավելի եկամտաբեր արտադրություններ: Այս նպատակով են ազատականացվում շուկաները, այս ճանապարհով է հնարավոր առավելագույնս բարձրացնել երկրի տնտեսության արդյունավետությունը, ապահովել էական տնտեսական աճ:

Միեւնույն ժամանակ կուզենայի նշել, որ այսօր Հայաստանը կարիք ունի սեփական շուկան պաշտպանելու Չինաստանից եւ հատկապես Իրանից ներմուծվող ապրանքների մրցակցությունից, քանի որ այս երկրների տնտեսությունները ամբողջովին ազատական չեն եւ դեռեւս սուբսիդավորվող են: Կարծում եմ, այսօր արդեն ժամանակն է այդ հարցը լրջորեն քննարկելու, քանի որ այդ երկրներից ներմուծվող մի շարք ապրանքներ լուրջ խոչընդոտներ են ստեղծում հայրենական համանման ապրանքների արտադրության համար: Հայաստանի մնացած առեւտրական գործընկերների տնտեսությունները գործում են համանման պայմաններում:

Թերեւս արժե անդրադառնալ նաեւ պրն Օգնեցովի մեկ այլ հանձնարարության` ամեն գնով պահպանել Հայաստանի եւ նախկին ԽՍՀՄ-ի հանրապետությունների միջեւ ձեւավորված իրացման ավանդական շուկան, որով, իմ կարծիքով, փորձ է արվում արհեստականորեն հակադրելու միմյանց չհակասող երկու երեւույթներ` անդամակցությունը ԱՀԿ-ին եւ համագործակցությունը նախկին ԽՍՀՄ-ի հանրապետությունների միջեւ: Հայաստանի անդամակցությունը ԱՀԿ-ին որեւէ ձեւով չի կարող բացասաբար անդրադառնալ նախկին ԽՍՀՄ-ի հանրապետությունների հետ ունեցած առեւտրա-տնտեսական հարաբերություններին, եթե չշահարկվի քաղաքական նկատառումներով: Քանի որ բացի մերձբալթյան պետություններից եւ Ադրբեջանից, մյուսների հետ ստորագրված են ազատ առեւտրի համաձայնագրեր: Նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների եւ հատկապես Ռուսաստանի հետ առեւտրա-տնտեսական հարաբերությունների զարգացումը եւ խորացումը ոչ ոք չի կարող վիճարկել, ավելին` դա պետք է լինի Հայաստանի արտաքին տնտեսական քաղաքականության առաջնահերթ ուղղություններից մեկը, քանի որ այդ տարածաշրջանը թե ներկայումս, եւ թե ապագայում կա եւ կլինի հայկական արտադրության ապրանքների իրացման հիմնական շուկան, իսկ Ռուսաստանի հետ այսօր արդեն գոյություն ունի տնտեսական եւ քաղաքական շատ սերտ համագործակցություն:

Իր հերթին ԱՀԿ-ն որեւէ ձեւով չի խոչընդոտում ազատ առեւտրի կամ մաքսային միությունների ստեղծումը: ԱՀԿ-ի անդամ երկրների մեծ մասն այս կամ այն մաքսային միության կամ ազատ առեւտրի գոտու անդամներ են:

Խնդիրն այստեղ այլ է: Երեւի թե պրն Օգնեցովին անհանգստացնում է այն հանգամանքը, որ Հայաստանն անդամակցելով ԱՀԿ-ին, մոտ ապագայում չի կարող դառնալ ԱՊՀ շրջանակներում գոյություն ունեցող մաքսային միության անդամ: Քանի որ վերջինիս առեւտրական ռեժիմը ձեւավորված է Ռուսաստանի առեւտրական ռեժիմից, իսկ Հայաստանը եւ Ռուսաստանը մի շարք օբյեկտիվ տնտեսական եւ սոցիալական պատճառներով ներկայումս չեն կարող ունենալ միեւնույն առեւտրա-տնտեսական ռեժիմը (չպետք է մոռանալ, որ ԱՀԿ-ի համաձայնագրերն ընդգրկում են ոչ միայն ապրանքների, այլեւ ծառայությունների, ինտելեկտուալ սեփականության առեւտուրը, ներդրումների ռեժիմը, արդյունաբերության եւ գյուղատնտեսության սուբսիդավորումը, դրանք կարգավորող ստանդարտների, սերտիֆիկացիայի համակարգը եւ այլն): Ռուսաստանը մեծ շուկա եւ բնակչություն ունեցող երկիր է եւ դա իր ազդեցությունն է թողնում նրա սոցիալ-տնտեսական խնդիրների առանձնահատկությունների վրա:

Եվ եթե Հայաստանն անդամակցի ԱՊՀ մաքսային միությանը, ապա չի կարող դառնալ ԱՀԿ-ի անդամ: ԱՀԿ-ի անդամ պետությունները չեն համաձայնի ընդունել Հայաստանին Ռուսաստանի առեւտրական ռեժիմով:

Իսկ Ռուսաստանը նույն մաքսային միության գոյության պայմաններում վերը հիշատակված պատճառով կարող է անդամակցել ԱՀԿ-ին: Եվ այս ուղղությամբ Ռուսաստանը ներկայումս շատ ակտիվ աշխատանք է տանում: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը արեւմտյան տերությունների ղեկավարների հետ գրեթե բոլոր բարձր մակարդակի հանդիպումներում բարձրացնում է այս հարցը, եւ ամենայն հավանականությամբ մինչեւ 1998 թ. վերջերը Ռուսաստանը կավարտի անդամակցության բանակցությունները: Այսինքն` Ռուսաստանի քաղաքական եւ տնտեսական ղեկավարությունը շատ լավ գիտակցում է, որ չի կարելի այլեւս հապաղել եւ դուրս մնալ համաշխարհային տնտեսության մեջ տեղի ունեցող ինտեգրացիոն գործընթացներից: Անհնարին է համաշխարհային տնտեսության այդպիսի գլոբալացման պայմաններում հորինել սեփական խաղի կանոնները եւ դրանք պարտադրել բոլորին: Սակայն այդ հանգամանքի գիտակցումը միայն քիչ է, անհրաժեշտ են գործնական քայլեր, որպեսզի ապահովվի երկրի տնտեսության էական աճ: Իսկ վերջինիս համար նույնիսկ Ռուսաստանի պես բնական պաշարներով հարուստ երկիրը չի կարող ապահովել անհրաժեշտ ներքին ռեզերվներ, տեխնոլոգիական անհրաժեշտ բազա, համապատասխան կադրերի բանակ եւ այլն:

Իսկ Հայաստանի պարագայում նշված խնդիրների լուծումն ավելի մեծ բարդությունների հետ է կապված, եւ եթե մեր տնտեսությունը միակողմանիորեն կողմնորոշվի դեպի Ռուսաստանը, ապա հարկ կլինի շատ երկար սպասել այդքան բաղձալի մեծաքանակ ներդրումներին, քանի որ այս պարագայում Հայաստանը համաշխարհային գործարար հանրության հետ կշփվի միջնորդի` Ռուսաստանի կամ ԱՊՀ համապատասխան կառույցների միջոցով:

Իմ խորին համոզմամբ` Հայաստանը ունի մի քանի «համեմատական առավելություններ», որոնք էապես կարող են նպաստել մեր տնտեսության շատ ավելի արագ աճին եւ համաշխարհային տնտեսության մեջ ինտեգրացվելուն, քան, ասենք, ԱՊՀ երկրների մեծ մասը: Թվարկենք դրանցից մի քանիսը.

- հասարակության եւ քաղաքական ուժերի զերակշիռ մասի մեջ այն համոզմունքի առկայությունը, որ Հայաստանը կարող է առաջադիմել, եթե դառնա նորմալ ժողովրդավարական պետություն, վերջինիս բնորոշ բոլոր ինստիտուտներով,
- թեկուզեւ որոշակի թերություններով հանդերձ, մինչեւ այժմ իրականացված տնտեսական բարեփոխումները, որոնք լավ նախադրյալներ են ստեղծել մասնավոր հատվածի զարգացման համար,
- երկրի քաղաքական ղեկավարության եւ հիմնական ընդդիմադիր ուժերի համոզմունքը, որ իրականացվող բարեփոխումներին չկա այլընտրանք, եւ դրանք անհրաժեշտ է իրականացնել հետեւողականորեն,
- Հայաստանում համեմատաբար ավելի բարձր ինտելեկտուալ մակարդակի առկայությունը եւ շուկային արագորեն հարմարվելու հայ ժողովրդի ունակությունը,
- սփյուռքի առկայությունը եւ ազգային կազմի միատարրությունը:

Եթե մեզ հաջողվի կյանքի կոչել եւ առավելագույնս օգտվել այս առավելություններից, ապա նույնիսկ առկա օբյեկտիվ եւ սուբյեկտիվ դժվարությունների պայմաններում, կարծում եմ, հնարավոր է ապահովել արտասահմանյան ներդրումների էական աճ:

Եվ այդ գործընթացին մեծապես կարող է օժանդակել Հայաստանի անդամակցությունը ԱՀԿ-ին, քանի որ ամենակարեւոր ձեռքբերումը ԱՀԿ-ին անդամակցության դեպքում, իմ կարծիքով այն է, որ դա հստակ ազդանշան է արտասահմանյան գործարարներին, ներդնողներին, որ այս երկիրն առաջնորդվում է միջազգային հանրության որդեգրած քաղաքակիրթ տնտեսավարման մեթոդներով, գործում են այն բոլոր օրենսդրական եւ ենթաօրենսդրական ակտերը, որոնք բարենպաստ միջավայր են ստեղծում բիզնեսի համար, իսկ երկրի ղեկավարությունը անում է ամեն ինչ խրախուսելու մասնավոր ձեռներեցությունը:

ԱՐՄԵՆԱԿ ԴԱՐԲԻՆՅԱՆ
Տնտեսագիտության թեկնածու

ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ժամկետանց դեղերի հարց

Վերջին տասնամյակում մեր ուղեկիցը դարձած մարդասիրական օգնությունը, բարոյական (եւ ոչ միայն) աջակցության իր հզոր լիցքով հանդերձ, ունեցավ նաեւ ստվերոտ կողմեր: Նախ, մեր ազգակիցների մեջ սկսեց արմատավորվել ընդարմացածի, ծույլի հոգեբանությունը: Ապա մեր բարերարները, իրենց մարդասիրական ողջ մղումներով հանդերձ, երբեմն հեռավոր երկիր էին ուղարկում ոչ միայն անպիտան, այլեւ վնասակար բաներ. հանգուցյալների հագուստներից սկսած մինչեւ ծլարձակման անընդունակ լոբիներ: Բայց չի կարելի ապերախտ գտնվել: Մարդասիրական օգնությունը միշտ էլ հասել է մեր դժվարին պահերին:

Համենայն դեպս, չորեքշաբթի խմբագրությունը բողոքի զանգ ստացավ հումանիտար դեղամիջոցների առթիվ: Խոսքը վերաբերում էր ՀՀ առողջապահության նախարարության բակում վերջերս բացված դեղատանը ժամկետանց կամ ժամկետը սպառվելու մոտ դեղամիջոցների վաճառքին: Զանգահարողի տեղեկության համաձայն` գոյություն ունի ՀՀ առողջապահության նախարարի որոշումը, որ հումանիտար դեղամիջոցները պիտի ունենան 2 տարվա երաշխիք: Հանդիպելով նախարարության միջազգային կապերի, օտարերկրյա ներդրումների ու մարդասիրական օգնության վարչության պետ Արա Տեր-Գրիգորյանին` փորձեցինք տեղեկանալ խնդրի էությանը: Նույն օրը «Այժմ» թերթում մենք հանդիպեցինք այդ դեղատան մասին հրապարակման, եւ դժվար էր ասել, որքանո՞վ էր բողոքարկուի հաղորդումը կապված դրա հետ:

Պրն Տեր-Գրիգորյանի հետ դեղատուն այցելելու պահին այնտեղ ներկայացված էին 40 անուն դեղամիջոցների մի մասը միայն, որի զգալի մասի ժամկետը իրոք պիտի սպառվեր մյուս ամսին (կամ փետրվարին), իսկ մյուսները դեռ մի քանի ամսվա երաշխիք ունեին: Ա. Տեր-Գրիգորյանը հայտնեց, որ դեղատոմս ձեռք են բերում նրանք, ովքեր հենց այդ պահին ունեն դեղի կարիքը, եւ իմաստ չունի պահել: Ինչ վերաբերում է 2 տարվա երաշխիքի մասին նախարարի հրամանին, նման բան չկա: Վարչությունը փորձում է երաշխիքային երկար ժամկետ ունեցող դեղեր ձեռք բերել, սակայն պիտի խոստովանել, որ բարերարություն հաճախ անում են այն ժամանակ, երբ օգտագործման ժամկետը սկսում է սպառվել: Բայց եթե երկրագնդի որեւէ ծայրում կա դրանց կարիքը եւ այդ ժամկետում գոնե կեսը կսպառվի, ապա ինչո՞ւ չհասցնել կարիք ունեցողներին: Իսկ վարչությունը փորձում է ներկրել գոնե 6 ամսվա երաշխիք ունեցող դեղամիջոցներ:

Այլ ճանապարհներով ժամկետանց դեղամիջոցների ներթափանցումը միշտ չէ հնարավոր վերահսկել: Սակայն, ըստ պրն Տեր-Գրիգորյանի, այն հասցված է նվազագույնի, իսկ իրենց ներկրելու դեպքում բացառված է: Հաջորդ տարվա սկզբում նախարարությունը մտադիր է հանձնել բոլոր բարեսիրական կազմակերպություններին` համակարգելու նման աշխատանքը: Ամեն դեպքում Հայաստան ներկրվող յուրաքանչյուր դեղամիջոց պետք է նախարարության հավանությունը ստանա: Կտրուկ միջոցների ձեռնարկումը, արգելքները այս պարագայում չեն արդարացնի իրենց, քանի որ օգնությունը խիստ կնվազի: Եվ ընդհանրապես պետք է հստակորեն որոշել` պե՞տք է մեզ դեռ մարդասիրական օգնությունը: Ցավոք, անհրաժեշտ է: Սակայն վարչության պետի կարծիքով, մեր տնտեսական ինքնուրույնության հաջորդ օրն իսկ կհրաժարվեն դրանից: Եվ կգնեն այնքան անուն դեղամիջոց եւ այնքան ժամանակով, որքան կարիք լինի:

Հումանիտար դեղատանը դեղերը վաճառվում են գրեթե խորհրդանշական գներով` 2,5 մինչեւ 50 դրամ: Սա ոչ միայն փոխհատուցումն է օդակայանից փոխադրման եւ պահեստավորման ծախսերի, այլեւ նպատակ ունի ամրապնդել այն մտայնությունը, որ որքան էլ անպատեհ` պետք է վճարել:

Իսկ դեղերը հանձնում են հիվանդանոցներում, եւ դեռ հնարավոր չէ ունենալ այնքան ճկուն համակարգ, որ դրանք փոխանցվեն ըստ անհրաժեշտության: Ինչ վերաբերում է ժամկետանց դեղերը այրելուն (թափելը էկոլոգիապես վտանգավոր է), ապա նախարարությունը բանակցություններ է վարում «Նաիրիտ» գործարանի հետ: Մինչ այդ ժամկետանց դեղորայքը ոչնչացնում են ձեռքի տակ եղած մի փոքր սարքավորումով կամ պահում են մարդասիրական օգնության կենտրոնում հատուկ առանձնացված բեռնարկղում:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ

Յըլմազը ապավինում է Վաշինգտոնի աջակցությանը

Ամրապնդվում է թուրք-ամերիկյան ռազմավարական համագործակցությունը

Դեկտեմբերի 21-ին Թուրքիայի վարչապետ Մեսութ Յըլմազը, ավարտելով հնգօրյա աշխատանքային այցը ԱՄՆ, վերադարձավ Անկարա: Այցը Յըլմազի համար սկսվել էր հաճելի անակնկալով. հրեական «Միասնություն ընդդեմ խտրականության» կազմակերպությունը Նյու Յորքում նրան շնորհել էր «տարվա ականավոր պետական գործչի» մրցանակը:

Այցի ավարտին Յըլմազը Վաշինգտոնում արժանացավ «ականավոր առաջնորդի» մրցանակին, որ սահմանել էր «Թուրք-ամերիկյան միությունների» խորհուրդը: Անակնկալի առումով ոչ պակաս հաճելի էր նաեւ սա: Կարեւորը սակայն մրցանակները չեն, այլ Թուրքիայի վարչապետի հանդիպումները եւ այն հարցերը, որոնք արծարծվեցին ԱՄՆ-ի ղեկավարների հետ բանակցություններում:

Մինչ հարցերին անդրադառնալը նշենք, որ դեկտեմբերի 19-ին Յըլմազին ընդունեց նախագահ Բիլ Քլինթոնը: Թուրքական հեռուստատեսության տվյալներով, ընդունելությունը տեւեց շուրջ մեկ ժամ, որի ընթացքում ծավալվեց երկխոսություն երկու երկրների համագործակցության, ԵՄ-Թուրքիա փոխհարաբերությունների, Կիպրոսի հարցի եւ տարածաշրջանային տարբեր խնդիրների շուրջ: Թեեւ հաղորդագրության մեջ թուրքական հեռուստատեսությունը շրջանցեց երկխոսության մանրամասները, սակայն առանց դրա ենթադրելի էր, որ Յըլմազը Քլինթոնի հետ քննարկեր Իսլամական 8-րդ գագաթաժողովի, Վիկտոր Չեռնոմիրդինի Անկարա կատարած այցի արդյունքներն ու արաբական աշխարհ-Թուրքիա հարաբերությունների ներկա վիճակը:

Համենայն դեպս Յըլմազն ընդունելության մասին գոհունակությամբ արտահայտվեց, նշելով, թե Վաշինգտոնը ինչպիսի կառուցողական դիրքորոշում է որդեգրել ԵՄ-ի հետ Թուրքիայի փոխհարաբերությունների հարցում: Այնուհետեւ նա շարունակեց. «Նախագահ Քլինթոնն ինձ ասաց, որ աշխատասենյակում մի գլոբուս ունի, երբ ինքը ամեն առավոտ արթնանալով նայում է այդ գլոբուսին, ավելի ու ավելի է համոզվում, թե ինչքան կարեւոր է Թուրքիայի տեղն ու դերը երկրագնդի վրա»:

Վարչապետ Մեսութ Յըլմազը Վաշինգտոնում հանդիպում ունեցավ նաեւ փոխնախագահ Ալբերտ Գորի, պետքարտուղար Մադլեն Օլբրայթի, պաշտպանության նախարար Ուիլյամ Քոհենի հետ: Հետեւեցին Համաշխարհային բանկի եւ Միջազգային արժութային հիմնադրամի ղեկավարների հետ հանդիպումները:

Ինչպես հայտնի է, Յըլմազի այցը Միացյալ Նահանգներ կատարվեց իսլամական աշխարհի եւ Եվրամիության հետ Թուրքիայի փոխհարաբերությունների աննախադեպ սրման պայմաններում: Այս հանգամանքը Վաշինգտոնի քաղաքական աջակցությանը ապավինելու առումով առանձնակի նշանակություն էր հաղորդում նրա այցին: Հարկ է, սակայն, նշել, որ Թուրքիան չափազանց սուր խնդիրների է բախվում նաեւ տնտեսության ասպարեզում: Ինչքան էլ փոխվարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթը նշի, թե Թուրքիան 30,3 մլրդ ամերիկյան դոլարի արժութային ռեզերվ ունի, թուրքական պետության արտաքին պարտքը հասել է 80 մլրդ դոլարի, արտաքին առեւտրի հաշվեկշիռը 20 մլրդ դոլար պակասորդ է տալիս, իսկ թուրքական լիրայի արժեզրկումը ընթացիկ տարում կազմում է ավելի քան 90 տոկոս: Այսպիսի ցուցանիշներով միանգամայն տրամաբանական է, որ Յըլմազը Վաշինգտոնում քաղաքական աջակցությունից բացի ֆինանսական աջակցություն որոնեց նաեւ Համաշխարհային բանկի եւ Միջազգային արժութային հիմնադրամի շրջանակներում: Թե տնտեսական աջակցության ինչպիսի խոստումներ է ստացել նա, դժվար է ասել: Ակնհայտ է սակայն, որ վերոհիշյալ կազմակերպությունները աջակցություն ցուցաբերելիս թելադրում են իրենց պայմանները, որոնք էլ լուրջ մտավախություն են պատճառում Անկարայի քաղաքական շրջանակներին, առավել եւս կառավարությանը:

Այնուամենայնիվ, Մեսութ Յըլմազը դեկտեմբերի 22-ին վերադառնալով Անկարա, ընդունելություն էր խնդրել նախագահ Սուլեյման Դեմիրելից: Թուրքական հեռուստատեսությունը, առանց անդրադառնալու ընդունելության մանրամասներին, ընդամենը հաղորդեց, որ քննարկվել են այցի արդյունքները: Իսկ ինքը Յըլմազը մամուլի ներկայացուցիչներին տեղեկացրեց, որ Թուրքիայի փոխհարաբերությունները ԱՄՆ-ի հետ շարունակ զարգանում են քաղաքական եւ ռազմական բնագավառներում: Նրա խոսքերով, այցի գլխավոր ձեռքբերումը թուրք-ամերիկյան ռազմավարական համագործակցության հետագա ամրապնդման համար անհրաժեշտ նախադրյալների ստեղծումն էր: Դա պատահական չէ: «Ազգը» անդրադառնալով թեհրանյան եւ լյուքսեմբուրգյան գագաթաժողովներին, որոնք հաջորդաբար գումարվել էին Իսլամական համաժողովի եւ Եվրամիության կողմից, կարծիք էր հայտնել, թե Թուրքիան հետզհետե կանգնում է մեկուսացման սպառնալիքի առաջ: Այդ կարծիքը հաստատելու եկավ ինքը Յըլմազը, երբ ՌԴ վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի եւ իր այցի արդյունքները հակադրեց Եվրամիության լյուքսեմբուրգյան գագաթաժողովի արդյունքներին, ասելով. «Մեծարգո Չեռնոմիրդինի այցը Անկարա համագործակցության նոր հեռանկարներ բացեց Ռուսաստանի եւ Թուրքիայի առջեւ, իսկ իմ այցով ամրապնդվեց թուրք-ամերիկյան համագործակցությունը ռազմավարության բնագավառում: Սրանք սոսկ ձեռքբերումներ չեն, այլ հնարավոր են դարձնում, որ Թուրքիան փոխհատուցի Եվրամիության վերջին գագաթաժողովում կրած կորուստները»:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

ԼԻԲԱՆԱՆ

Ադրբեջանի ԱԳ նախարարին սառն են ընդունել

Մեր պաշտոնակից «Արմինյըն Միրըր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթից տեղեկանում ենք, որ լիբանանյան «Աննահար» օրաթերթը անդրադարձել է Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասան Հասանովի վերջերս Սիրիա եւ Լիբանան կատարած այցելություններին, նշելով, որ լիբանանյան կառավարությունը կուլ չի տվել իր առաքելությունը Միջին Արեւելքում իբր առեւտրական-գործարարական հնարավորություններ որոնելու միջոց ներկայացնելու նախարարի խաղը: Կառավարության բարձր պաշտոնյաներ, գրում է «Աննահարը», հայտարարել են, որ ազերի նախարարի գլխավոր նպատակը քաղաքական էր եւ ոչ մի կապ չուներ տնտեսության հետ: Նրանք հավաստիացրել են, որ Հասանովը փորձել է համոզել լիբանանյան կառավարությանը, որ անվերապահորեն զորավիգ կանգնի Հայաստանի դեմ Ադրբեջանի պայքարին: Պաշտոնական անձանց հետ հանդիպելիս Հասանովը Ղարաբաղի հարցն էր առաջ քաշում, ջանալով ապացուցել, որ Հայաստանի Հանրապետությունն անիրավացիորեն գրավել է Ադրբեջանի տարածքի 20 տոկոսը, որի հետեւանքով մեկ միլիոն ազերի փախստականներ ապրում են վրանների տակ:

«Հասանովին, այնուամենայնիվ, չհաջողվեց հասնել իր նպատակին, նշում են նույն աղբյուրները: Պաշտոնական անձերից ոչ մեկը չի խոստացել նեցուկ կանգնել նրա առաջարկներին:

Հասանովի հանդիպումները երկրի նախագահ Էլիաս Հրաուիի, խորհրդարանի խոսնակ Նաբիհ Բըրրիի եւ վարչապետ Ռաֆիք Հարիրիի հետ հաջողություն չարձանագրեցին, որովհետեւ այդ երեք կառավարական անձնավորությունները դժգոհությամբ են վերաբերվել այցի բուն նպատակները քողարկելու նրա փորձերին:

Հասանովն իր ընկերոջը խոստովանել է, որ հատկապես Բըրրիի հետ իր զրույցը բարկացրել է իրեն, մանավանդ երբ անդրադարձել են Երեւանում կատարած Բըրրիի հայտարարություններին: Հասանովը մեղադրել է Բըրրիին Հայաստանին եւ Ղարաբաղին արդարացնելու եւ նրանց պաշտպանելու մեջ: Հասանովի այն հարցին, թե ի՞նչ կարծիքի է Ղարաբաղում տիրող կացության մասին, Բըրրին պատասխանել է, որ իրեն ճիշտ չեն հասկացել, եւ որ լիբանանցիները միշտ պաշտպանել եւ պաշտպանելու են հակամարտությունների դեպքում դիվանագիտական բանակցությունների միջոցով խաղաղություն հաստատելը: Նա ասել է, որ իր կարծիքով հանրաքվեի անցկացումը Լեռնային Ղարաբաղում ճիշտ կլինի, քանի որ այդ դեպքում ժողովուրդն ինքը հնարավորություն կստանա որոշելու իր ապագան: Այստեղ Հասանովը զայրույթով վրա է տվել. «Ինչպե՞ս կզգայիք դուք, եթե մենք Իսրայելին խնդրեինք հանրաքվե անցկացնել Հարավային Լիբանանում (գրավված տարածք Իսրայելի կողմից) եւ ժողովուրդը որոշեր հօգուտ Իսրայելի քվեարկել: Հանրաքվեի մասին խոսելով, դուք փաստորեն պաշտպանում եք Ղարաբաղի խլումը Ադրբեջանից»: Բըրրին կրկնել է, որ իրեն ճիշտ չեն հասկանում: Հասանովը դժգոհ է մնացել նաեւ երկրի նախագահի եւ վարչապետի հետ իր հանդիպումներից, քանի որ երկուսն էլ տեղեկացրել են ազերի նախարարին, որ իրենք Ղարաբաղի հակամարտության գործում ոչ մի կողմի չեն պաշտպանում: Բանակցությունների այս ընթացքը հուսախաբ արեց Հասանովին, եւ նա այլեւս այդ թեման չշոշափեց իր գործընկերոջ՝ Լիբանանի արտգործնախարար Ֆարես Բույեզի հետ բանակցություններում:

Վերոհիշյալ աղբյուրները նույնպես հաստատում են, որ Լիբանանի դիրքորոշումը ղարաբաղյան հակամարտության գործում չեզոք է: Լիբանանյան կառավարությունը ոչ պաշտպանել է հայերին՝ ընդդեմ ազերիների, ոչ էլ ազերիներին՝ ընդդեմ հայերի: Նրանք հավաստացած են, որ հակամարտությունը կարելի է լուծել խաղաղ բանակցությունների միջոցով:

Նշվում է նաեւ, որ Հասանովն իր կառավարության դժգոհությունն է արտահայտել այն առնչությամբ, որ լիբանանյան պաշտոնական այրերը Հայաստան այցելելով անտեսել են մուտք գործել Բաքու: Հասանովի զայրույթը կրկնապատկվել է, երբ նշելուց հետո, թե Լիբանանը գերադասել է Հայաստանում դեսպանություն բացել, նա պատրաստակամություն է հայտնել Լիբանանում դեսպանություն բացել, եթե Լիբանանը նույնը կատարեր նաեւ Բաքվում, ստացել է արտգործնախարարի սառը պատասխանը, որ ֆինանսներ չկան նման քայլ կատարելու համար:

Կառավարական աղբյուրները նշում են նաեւ, որ երկու արտգործնախարարների միջեւ նախատեսված արձանագրության ստորագրումը անորոշ ժամանակով հետաձգվել է:

Մի հարցազրույցի ժամանակ Եգիպտոսում ազերի դեսպան Վաքիլովը, որը շրջագայում էր Հասանովի հետ, զարմանք է արտահայտել, որ ցարդ լիբանանյան գործարարները չեն «շտապում» ներդրումներ կատարել Ադրբեջանում, հակառակ որ դրա համար լայն հնարավորություններ կան: Նա նույնպես զարմացել է, որ Միդլ Իսթ Էրլայնզ օդանավային լիբանանյան ընկերությունը, որը տարբեր ուղղություններով թռիչքներ է իրագործում, մինչեւ օրս Բաքու թռիչքներ չունի:

ԲԱԼԿԱՆՆԵՐ

Միլյուտինովիչը ոչ լեգիտիմ նախագա՞հ

22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, BBC, VOA: Ինչպես հայտարարեց Սերբիայում իշխող սոցիալիստական կուսակցությունը, նրա թեկնածու Միլան Միլյուտինովիչը հաղթանակ է տարել նախագահական ընտրություններում: Վերջին 3 ամսվա ընթացքում արդեն չորրորդ քվեարկությունն էր անցկացվում: Սակայն ընդդիմադիր ռադիկալ կուսակցությունը, որին ընտրություններում ներկայացնում էր ծայրահեղական ազգայնական Վոիսլավ Շեշելը, հերքում է այդ պնդումը, հայտարարելով, որ քվեարկությանը մասնակցել է ընտրողների 49 տոկոսը միայն, հետեւաբար ընտրությունները չեն կայացել: Ռադիկալ կուսակցությունը պնդում է նաեւ, որ սոցիալիստները կեղծիքներ են կատարել բանակում եւ Կոսովոյում, որտեղ բնակվող էթնիկական ալբանացիների մեծամասնությունը բոյկոտել է ընտրությունները: Սոցիալիստական կուսակցությունը հերքում է մեղադրանքը, թե քվետուփերը լցրել են կեղծ քվեաթերթիկներ: Մեկնաբանները կարծում են, որ Շեշելն այլեւս անկարող կլինի փոխել ընտրությունների արդյունքները, քանի որ աշխարհում ոչ ոք շահագրգռված չէ դրանում:

Տեղի թուրքերի պատճառով ներքաղաքական լարվածություն Բուլղարիայում

Օրերս Բուլղարիայի վարչապետ Իվան Կոստովը հայտնել է, թե երկրում ծագմամբ թուրք քաղաքացիների գլխավոր կուսակցության նորագույն դիրքորոշումը անհամատեղելի է քաղաքական բարոյագիտության հետ: Ակնարկելով թուրքական «Իրավունքների եւ ազատությունների շարժում» կազմակերպությանը՝ նա ասել է, թե Սոֆիան Թուրքիայի հետ իր հարաբերություններում միջնորդների կարիք չունի: Անցյալ շաբաթ Ազգային փրկության միությունը, որտեղ վերոնշյալ կուսակցությունը գերիշխում է, հրաժարվել է կառավարության հանդեպ իր զորակցությունից՝ պատճառաբանելով, թե վերջինիս քաղաքականությունը հետապնդում է ժողովրդականություն ապահովելու նպատակ եւ ոչ թե բարեփոխումներ իրագործում:

«Երեւան» տեղեկատվական կենտրոն

ՀԱՐԱՎ-ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԱՍԻԱ

Թլպատումը դիտարժա՞ն զբոսաշրջիկների համար

Մալայզիայում զբոսաշրջիկները շուտով կարող են ականատես լինել տղաների զանգվածային թլպատման արարողության, որը ընդունված է մահմեդական այս երկրում, գրում է «Նյուզուիքը»: Այս միջոցառմանը զբոսաշրջիկների վճարովի թույլտվության գաղափարը պատկանում է մշակույթի, արվեստի եւ զբոսաշրջության նախարար Սաբբարուդդին Չիկին: Ըստ նախարարի, նման «հանճարեղ» գաղափարն իր ուղեղում ծնվել է, երբ անձամբ մասնակցել է միանգամից 48 տղաների թլպատման արարողությանը: «Օտարերկրացիները կարոտ են էկզոտիկայի: Հետաքրքրասերներից գանձվող վարձավճարները կծածկեն արարողության կազմակերպման ծախսերը», ասում է նախարարը: Պարզվում է, որ Մալայզիայում օրինաչափ է նման նախարարության գոյությունը, ուր ներդաշնակվում են մշակույթը, արվեստը եւ զբոսաշրջության խնդիրները:

Զգուշացեք, թռչնագրիպ է

Երբ ապրիլին Շենչժենի եւ Սյանգանի երեք թռչնաֆերմաներում գրիպից սատկեցին 7 հազար հավ ու բադ, բժիշկները առանձնակի չտագնապեցին: A խմբի X5H1 վիրուսը մարդկանց շրջանում, որպես կանոն, չի տարածվում: Սակայն օգոստոսին մի երեքամյա մանչուկ մահացավ, որի օրգանիզմում այդ հիվանդության մանրէ հայտնաբերվեց: Այս ամսվա սկզբին թռչնագրիպը սպանեց եւս 3 մարդու՝ մի տարիքով տղամարդ-ատամնաբույժի եւ նրա երկու հիվանդներին՝ երկամյա տղայի եւ 13-ամյա աղջկա: Շտապ Հոնկոնգ են ժամանել Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության փորձագետները, ինչպես նաեւ մի շարք երկրների համաճարակաբանական լաբորատորիաների ներկայացուցիչները: Ըստ նրանց եզրակացության, համաճարակի հնարավորության մասին խոսելը վաղ է: Միաժամանակ որոշվել է հայտնաբերել եւ հետազոտել բոլոր նրանց, ովքեր շփվել են թռչնագրիպով հիվանդացածների հետ. 9 մարդ հոսպիտալացվել է, գրում է «Նյուզուիքը»:

ԱՐ. Մ.

ԱԶԳ

Մշակույթ

Վահրամ Փափազյանը հասարակական կյանքի երեւույթները, այս թվում եւ հնի ու նորի փոխհարաբերությունը, հաջորդականության ընթացքը բացատրում, նկարում ու գնահատում էր փիլիսոփայական խորաթափանց մտքով:

«Հնություններ կան, գրել է արտիստը, որոնք հիմքեր են, որոնց վրա մարդկություն է կանգնած... Հինը մեծ այն չափով, ինչ չափով ընդունակ է պատրաստել, հղկել ճանապարհը նորերի առաջ, եւ այդ պայմանով միայն ամեն հին հիմք է, միեւնույն ժամանակ սուրբ եւ բարի»: Այս վսեմ գիտակցությամբ է Փափազյանը անդրադարձել երիտասարդության խնդիրներին: Նա

Վահրամ Փափազյանի պատգամները երիտասարդներին

Ծննդյան 110-ամյակին առընթեր

իր տեսադաշտում էր պահում երիտասարդությանը, որի հետ արտիստը կապում էր մեր ժողովրդի վաղվա օրը: Երբ խնդիրը վերաբերում էր երիտասարդությանը, Վ. Փափազյանի լավատեսությունը սահման չէր ճանաչում: Մի զրույցի ժամանակ այն հարցին, թե ի՞նչ է լինելու հայ թատրոնի վիճակը, երբ կյանքից հեռանան այս մի քանի երեւելի դերասանները, որոնք այսօր իրենց ուսերի վրա են պահում հայաշունչ թատրոնի գմբեթը, Փափազյանը պատասխանեց. «Հին ու թանձր է մեր ժողովրդի արյունը, եւ ոչ ոք գիտե, թե երբ եւ որտեղ կժայթքի այդ ազնվական արյունը՝ ծնունդ տալով նոր տաղանդների: Անպատճառ կգան նորերը, եւ միշտ կանգուն կմնա մեր թատրոնը»:

Վ. Փափազյանի այս աներեր հավատը բազմիցս դրսեւորվել է իր գրքերի էջերում: «Բեղմնավոր է մեր ժողովուրդը եւ ծնունդներով հարուստ: Նոր կայծեր դեռ շատ կվառվեն: Գալիքների մասին պետք է մտածել, իսկ եղածներին ծոցում պահել, հրդեհ դարձնել, մանավանդ այսօր, որ տուն ունենք...»: Իր կյանքի մայրամուտին «Բանվոր» թերթի աշխատակցին Փափազյանը ասել է, որ շուտով կավարտի «Համլետի» եւ «Լիրի» վերլուծական աշխատանքները, կշարունակի մյուս կերպարների վերաբերյալ իր ըմբռնումների շարադրանքը: «Այդ ամենը ահավասիկ ես կհանձնեմ թղթին՝ գալիք սերունդներին ավանդ թողնելու: Կարծում եմ, դա կլինի իմ լավագույն բարոյական նվերը երիտասարդ դերասաններին, որոնց սիրել ու փայփայել եմ միշտ...»:

Երիտասարդներին առնչվող հարցերի մասին խոսելը Փափազյանը ընկալում էր իբրեւ կյանքի հարց: «Հարկավոր է լայն հնարավորություն տալ նրանց՝ յուրացնելու հարուստ գիտելիքներ, որպեսզի կարողանան իրենց բոլոր ուժերը կենտրոնացնել իրենց գործի, իրենց մասնագիտության մեջ»: Վ. Փափազյանը դերասանի բեմական շնորհները թվելիս, մի առանձին շեշտ է դնում իմացականությանը: Փափազյանը դերասանական արվեստը դիտում էր իբրեւ մարդագիտություն, հետեւաբար դերասանը պետք է համապարփակ գիտելիքներ ունենա մարդկային գործունեության բոլոր ասպարեզներին վերաբերող, որպեսզի կարողանա կերտել մարդկային, կենդանի կերպարներ բեմում: «Պետք է պատրաստենք դերասաններ, եւ իհարկե, հենվենք երիտասարդների վրա, պատրաստել հոգով երիտասարդ մարդիկ, դաստիարակված մարդիկ, եւ ոչինչ չպետք է խնայել երիտասարդների համար»:

Արտիստը որքան մոտենում էր իր մայրամուտին, այնքան ավելի էր մտահոգվում երիտասարդության ճակատագրով, ապավինելով երիտասարդներին:

1967-ի դեկտեմբերի 31-ին Փափազյանը վերջին անգամ հրապարակային ելույթ ունեցավ ռադիոյով Ամանորի շնորհավորական մաղթանքներով: «Այս շնորհավորանքը մեր երիտասարդության համար է նախ եւ առաջ, աշխարհով մեկ ցրված բոլոր հայ մանուկների, պատանիների՝ համայն հայության հույս ու ապավեն երիտասարդությանը՝ հաստատ համոզված լինելով, որ այդ երիտասարդությունը եղել է, կա եւ լինելու է մեր ցեղի գոյության կենդանի առհավատչյան»:

Դառնալով հայ ժողովրդի պատմական դառն ճակատագրին, Փափազյանը կրկին դիմում է երիտասարդներին, ապավինում նրանց ժողովրդի լուսավոր գալիքը կերտելու գործում: «Մաղթում եմ հայ երիտասարդներին՝ հաստատ համոզումով մաքառել ու հաղթել ամեն դժվարություն, լինել լուսածին ռահվիրաներ լուսաշող տարիներ ավետող այն մեծ պատգամի, որ ժառանգ թողեցին ձեզ ձեր հայրերը... Միայն ձեզմով հպարտ եւ ձեզմով հավետ երիտասարդ եւ միայն ձեր Վահրամ Փափազյան»:

Վ. Փափազյանը մեր ժողովրդի գոյության առհավատչյան տեսնում էր նաեւ հայ ընտանիքների ամրության մեջ: «Մի հասարակ կոճակ գնելիս մի տասն անգամ փորձում ենք, իսկ ամուսնանում ենք փակ աչքերով: Ամուսնությունը բախտախաղ չէ եւ հաճախ դառնում է դժնդակ ողբերգություն»: Արտիստը ընտանեկան երջանկությունը չի տեսնում «հասարակ զուգավորման» մեջ, տեսնում է «հոգեկան կապի», «երկուսով իրար լրացնելու» կենսական անհրաժեշտության մեջ:

Հայրենապաշտ արտիստը դիմելով երիտասարդությանը, պատգամում է՝ սրբությամբ պահել սերն առ հայրենիքը: Վ. Փափազյանի հայրենասիրությունն սկիզբ էր առել մեր հեթանոս նախնիներից, անցել Մաշտոցի ու Խորենացու, Նարեկացու ու Դանթեի, Շեքսպիրի ու հին ու նոր իմաստասերների, մեծ մտածողների սրտերի միջով ու ծլարձակել արտիստի սրտում: Հայրենասիրական այդ վեհ զգացումն է պատգամել Փափազյանը երիտասարդներին: «Աշխարհի որ անկյունում էլ լինես, մի մոռանա հայրենի տունդ: Փառքդ տարածիր քո ցեղի վրա, եւ ինչպիսի փառապսակ էլ դնի կյանքը հպարտ ճակատիդ՝ ընդունիր այն որպես ավանդ քո ժողովրդից, եւ բազմապատկելով այն վերադարձրու նրան, ով տվեց քեզ այդ շնորհը...»:

Արտիստի պատգամները երիտասարդներին այնքան զուլալ ու թափանցիկ են, որ ավելորդ են թվում հավելյալ ծանուցումները: «Իմ թանկագին անծանոթ ընկեր, որ պիտի գաս ինձանից հետո, հիշիր, որ բնությունն իսկ իր անքավ բարությամբ ձրի ոչինչ չի տալիս ոչ ոքի: Եվ եթե կյանքը տվել է մարդուն, ապա ոչ որպես պարգեւ, այլ որպես մարդկային պարտականություն»:

Մարդն իր պարտականության առաջ.- ահա թե ինչ է պատգամում Փափազյանը՝ հիշեցնելով, որ «կյանքը [illegible]»:

«Եթե տրված է քեզ, տուր, հաշիվներով մի մտածիր, մի մոռանա, որ գեղեցիկ աչքերից կամ մարդկային փոքրիկ բարորությանց համար չէ, որ տրված է քեզ, այլ տրված է՝ ուրիշներին տալու համար»:

Եվ վերջապես, Վ. Փափազյանը ուներ մայրենի լեզվի պաշտամունք: Նա իր գրքերով բերեց հայոց արքայական խոսքը, դասական, հույժ կենդանի մի լեզու: Փափազյանի լեզուն վաղ թե ուշ պիտի ծաղկի հայ մանուկների վարդ շուրթերին: Եվ այս էր արտիստի մեծագույն պատգամը երիտասարդներին. «Սիրել մեր լեզուն, իմանալ նրա անքավ հարստությունը»:

Մտաբերենք արտիստի՝ երիտասարդությանն ուղղված պատգամներից մեկը եւս. «Դուք, իմ հոգու զավակներ, բարձր պահեք մեր հայրենիքի՝ Հայաստան աշխարհի քաղաքացու կոչումը, որպես տիտղոս բոլոր տիտղոսների»:

ԳԵՎՈՐԳ ԱԲԱՋՅԱՆ

ԳԵՂԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

«Ազգ»-ի ցուցասրահ

«Հայ ժամանակակից նկարիչներ» շարքից այսօր ընթերցողին ենք ներկայացնում Նորայր Անտոնյանին:

Ծնվել է 1952 թվականին, Տաշիրի շրջանում: Ավարտել է Հակոբ Կոջոյանի անվան գեղարվեստի դպրոցը, ապա Փանոս Թերլեմեզյանի անվան գեղարվեստի ուսումնարանը:

1983-ին ավարտել է Սանկտ Պետերբուրգի Վ. Մուխինի անվան գեղարվեստի բարձրագույն ուսումնարանը:

1980 թվականից Նորայր Անտոնյանը մասնակցել է բազում ցուցահանդեսների Երեւանում, Մոսկվայում, Սանկտ Պետերբուրգում, Մարսելում, Փարիզում: Նրան են պատկանում մի շարք կոթողային աշխատանքներ Երեւանում եւ Սանկտ Պետերբուրգում: Նկարչի կտավները զետեղված են Հայաստանում, Ռուսաստանում, Ֆրանսիայում, Գերմանիայում, ԱՄՆ-ում, Կանադայում, Նորվեգիայում մասնավոր հավաքածուներում:

Նորայր Անտոնյանի ստեղծագործական ոճին բնորոշ են գունային արտահայտչականությունն ու ներդաշնակությունը եւ գծային պլաստիկան:

ԴՊՐՈՑ

Հայոց այբուբենի շքահանդես

Ուսումնական կիսամյակի տարեմուտին Երեւանի թիվ 136 դպրոցի առաջին դասարանցիները ուրախացրին իրենց ուսուցիչներին, ծնողներին, ավագ դասընկերներին եւ հյուրերին, ջերմ ու անմիջական տոնական մթնոլորտում ներկայացնելով հայոց տառերի գեղեցիկ մի շքահանդես: «Տառաճանաչողության հանդիսություն», այդպես են ավանդականորեն անվանում դպրոցում այդ միջոցառումը, որի ժամանակ չորս առաջին դասարանների աշակերտներ, թվով շուրջ 90 երեխաներ ներկաներին մատուցեցին իրենց կյանքում ձեռք բերած առաջին գիտելիքները հայոց այբուբենի յուրաքանչյուր տառի բանավոր եւ գրավոր տառիմացությամբ խաղերի, ոտանավորների, շուտասելուկների, կասակների ձեւով, ինչպես նաեւ արտասանելով արտառուչ տողեր մայրենի լեզվին, դպրությանը, Մեսրոպ Մաշտոցին նվիրված:

«Տառաճանաչողության հանդիսությունը» դպրոցի շուրջ 30 տարվա հմուտ մանկավարժներ Քնարիկ Շահոյանի, Լաուրա Գեւորգյանի, Դոնարա Աբրահամյանի, ինչպես եւ առաջին անգամ միջոցառմանը մասնակցող երիտասարդ ուսուցչուհի Ռիտա Խանումյանի ջանակուռ ու նվիրված աշխատանքի ակնառու արդյունքն է: Զգալի ներդրում ունի հիշյալ նախաձեռնության կազմակերպման գործում դպրոցի տարրական դասարանների փոխտնօրեն Լենա Պետրոսյանը, որ հանդեսի անմիջական կազմակերպիչն է:

Ուշագրավ անակնկալ էր հանդեսի ավարտին առաջին դասարանցիներին այբուբենի տառերի տեսքով մատուցված կաթնահունց հացը: «Այսօր հայոց տառերի տեսքով դուք ըմբոշխնեցիք հայոց հոգեւոր հացը, թող այն մշտապես լուսավորի ձեր կյանքի ճանապարհը», մաղթեց իր սաներին դպրոցի տնօրեն Գրետա Թունյանը:

Ծ. Հ.

ԱՄՆ

Սփիլբերգին մեղադրել են գրագողության մեջ

Գողը գողից գողացավ...

Ավելի քան 2 ամիս Սթիվեն Սփիլբերգի եւ նրա Dream Works ստուդիայի գլխին կախված էր գրագողության մեղադրանքի սպառնալիքը:

Բանն այն էր, որ ոմն Բարբարա Չեյզ-Ռիբուն դատարան է դիմել՝ պնդելով, որ ռեժիսորը «Ամիստադ» նոր ֆիլմում օգտագործել է 1989-ին հրատարակված «Առյուծային արծաթագույն» իր գրքի «կարեւորագույն տարրերը»: Բարբարան պահանջել էր հետաձգել ֆիլմի պրեմիերան եւ իրեն վճարել 10 մլն դոլար: Ի պատասխան Սփիլբերգի փաստաբանները դատարանին հայտնել էին, որ ինքը՝ Չեյզ-Ռիբուն «Առյուծային արծաթագույնը» գրելիս «օգտվել» է Ուիլյամ Օուենի «Սեւ ապստամբություն» վեպից, որը լույս է տեսել 36 տարի առաջ: Փաստաբանները Բարբարայի գրքից 88 մեջբերում գտնում հավելել էին Օուենի գրքից: Դեկտեմբերի 8-ին, դատական լսումների ընթացքում, դատավորը հայտարարել էր, որ ֆիլմի պրեմիերայի հետաձգման համար ոչ մի հիմք չի տեսնում եւ որ ռեժիսորն օգտվել է միեւնույն պատմական աղբյուրներից, ինչպես գրում է «Նյուսուիքը»:

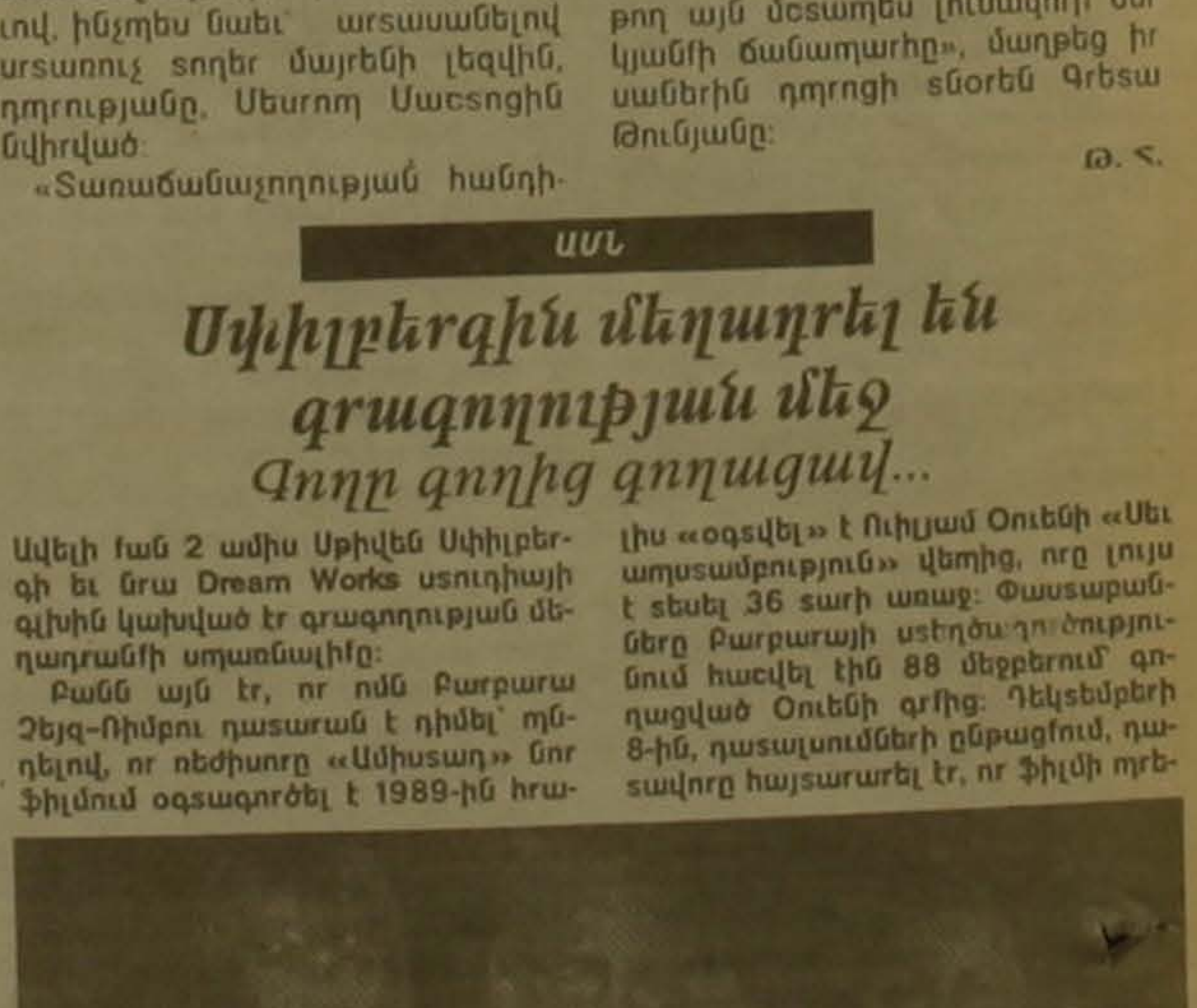

Ար. Ս.

Կարպետը նաեւ գենետիկ հիշողություն է

Մանկական ստեղծագործության թանգարանում Գեղագիտական դաստիարակության կենտրոնին կից գործող ստուդիայի կարպետի բաժնի սաների աշխատանքների ցուցահանդեսը զարմացրեց կարպետների քչությամբ. ցուցահանդեսում մեծամասնություն էին կազմում նկարչական աշխատանքները, իսկ կարպետները 16-ն էին, որոնցից 6-ը գոբելենային բնույթի: Կարպետի բաժնում (ստեղծվել է 1981 թ., որտեղ 6-16 տարեկան երեխաները խորությամբ ուսումնասիրում եւ սովորում են կարպետագործության ամենաբարդ նրբությունները) այժմ սովորում են 50-ից ավելի երեխաներ: Այս թվաքանակով երեխաները ավելի շատ աշխատանքներ պետք է ներկայացնեին, սակայն ձմռան երեք ամիսների հարկադրական պարապուրդները, երեխաների ընտանիքների նյութական պայմանները իրենց ազդեցությունը թողել են: Այս խառնակ ժամանակներում, երբ մեր էությանը օտար, դրսի աշխարհից պարտադրվող «արժեքները» թափանցել են մեր հոգիներն ու կենցաղը, երբ օտարամոլությունը արմատախիլ անելու փոխարեն տեսական մակարդակով հակառակն է արվում, շատ ծնողներ կարպետագործությունը հեռանկարային չեն համարում՝ իրենց երեխաներին մեր օրերի համար ավելի շահութաբեր բնագավառներ ուղարկելով: Կյանքի ծանր պայմանները դժբախտաբար մեզ կտրում են մեր արմատներից, մենք կորցնում ենք մեր ինքնությունը: Բայց չէ որ հայ ժողովրդի կյանքը դարեր շարունակ ծանր է եղել, որը սակայն ազգային արվեստներից կտրվելու պատճառ չի եղել... Կտրվելը ձուլման նախապայմանն է եղել: Կարպետը, գորգը ինֆորմացիա է պարունակում եւ գորգագործությամբ կամ կարպետագործությամբ զբաղվողի (ընդհանրապես ազգային արվեստներին տիրապետողի, արվեստագետների) գենետիկ հիշողությունը շատ ավելի ուժեղ է լինում: Այս առումով, Գեղագիտական դաստիարակության կենտրոնը նաեւ նպաստում է մեր ազգային դիմանկարի անխաթար պահպանմանը, եւ որքան շատ երեխաներ հաճախեն կենտրոնի ստուդիա (գեղանկար, գրաֆիկա, կերամիկա, ասեղնագործություն եւ այլն), այնքան ազգի ապագան ավելի լուսավոր կլինի: Կարեւոր չէ, թե նրանք հետագայում ինչ մասնագիտություն կընտրեն: Ազգեր կան, որոնց ինքնության համար ազգային մշակույթը չափազանց կարեւոր է: Մենք այդ ազգերի թվում ենք: Այս ստուդիայում երեխաները ազատ ստեղծագործել են սովորում, որն արտահայտվում է իրենց ստեղծագործությունների մեջ անցյալի եւ մեր ժամանակների միահյուսմամբ (մինչ կարպետի բաժնի ստեղծումը Հայաստանում միայն հին կարպետների կրկնօրինակումներ էին լինում): Ո՞վ գիտե, գուցե կգան ավելի լավ ժամանակներ, եւ մեր ազգային արվեստները մեզ համար կդառնան ոչ միայն մեր ոգու եւ ինքնության պահապաններ (ինչպես այժմ), այլ նաեւ կդառնան շահույթի աղբյուրներ (օրինակ, դրանց կիրառումը տեխստիլ արդյունաբերության եւ նորաձեւության մեջ):

Ա. Ա.

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ռոնալդոն, Ռոմարիոն եւ մյուսները

Աշխարհի չեմպիոնների հաղթանակը

Սաուդյան Արաբիայում ավարտվեց «Կոնֆեդերացիայի գավաթի» խաղարկությունը:

Խմբերում անցկացված խաղերից հետո երկու կիսաեզրափակիչներում

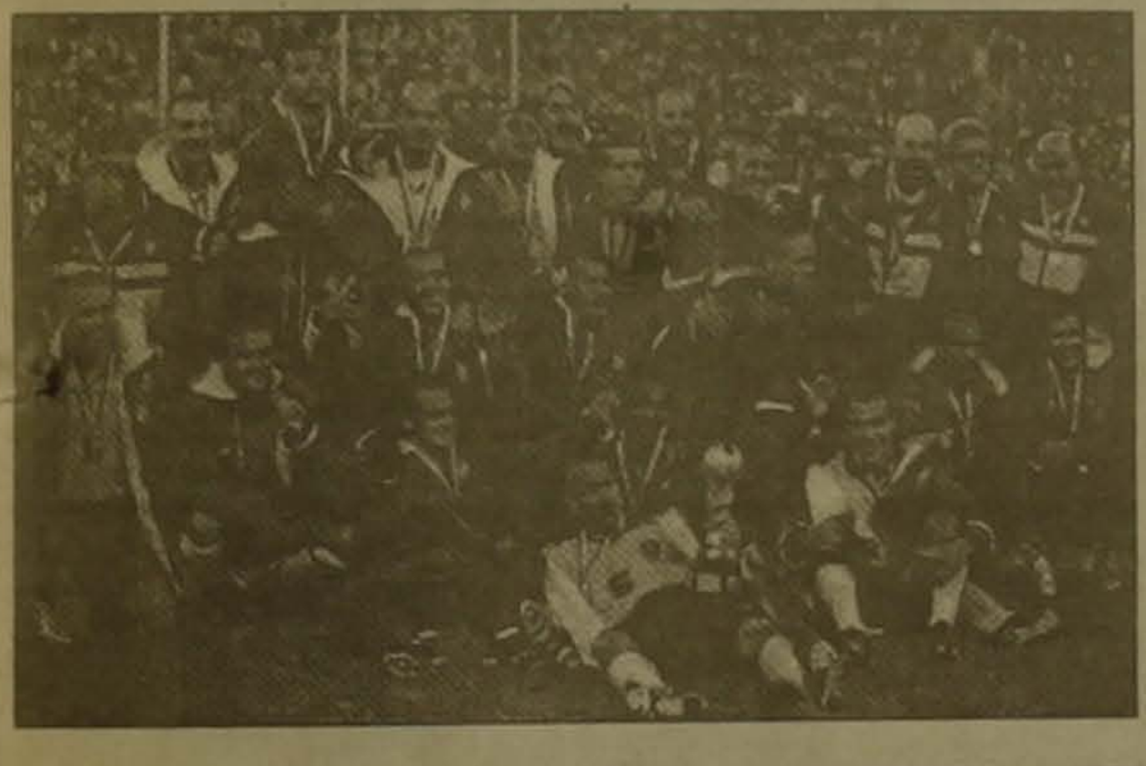

հանդիպեցին Բրազիլիա-Չեխիա եւ Ուրուգվայ-Ավստրալիա զույգերը:

Դրանցից առաջինում Բրազիլիայի հավաքականը 2-0 հաշվով հաղթեց մրցակցին: Երկրորդ խաղակեսում Չեխիայի դարպասը գրավեցին Ռոմարիոն եւ Ռոնալդոն:

Երկրորդ խաղը հիմնական ժամանակում ավարտվեց ոչ-ոքի՝ 0-0: Կիրառվեց «մինչեւ առաջին գոլի» կանոնը: Ավստրալիայի ֆուտբոլիստները լրացուցիչ ժամանակի 2-րդ րոպեին գոլ խփեցին աշխարհի կրկնակի չեմպիոն Ուրուգվայի դարպասը եւ անսպասելի հաղթանակ տարան:

Առաջին տեղի համար խաղը Բրազիլիայի թիմի առաջատար խաղացողներ Ռոնալդոյի եւ Ռոմարիոյի բենեֆիսն էր: Նրանցից յուրաքանչյուրը երեք գոլ խփեց, եւ նրանց հավաքականը 6-0 հաշվով ջախջախիչ պարտության մատնեց Ավստրալիայի թիմին: Աշխարհի քառակի չեմպիոնները տիրացան Ֆահդ թագավորի մրցանակին:

Երրորդ տեղի համար պայքարում նոր անհաջողություն կրեց Ուրուգվայի հավաքականը: Չեխերը 1-0 հաշվով հաղթեցին եւ իրենց հետ կտանեն երրորդ մրցանակը:

Գավաթի խաղարկության օրերին երկու սենսացիոն լուր տարածվեց: Հայտարարվեց, որ բրազիլացի Ռոմարիոն, որը հիանալի հանդես եկավ մրցաշարում եւ 7 գոլով դարձավ ռմբարկու, արդեն իսկ մոտ ժամանակներս կխաղա ճապոնիայի առաջնությունում: Շատերին զարմացրեց այն նորությունը, որ Չեխիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ուգրիխը հրաժարական է տալիս եւ 1998 թվականի հունվարից կգլխավորի Արաբական Միացյալ էմիրությունների ակումբային թիմերից մեկը:

Լավագույնը Ռոնալդոն է

Ֆրանսիական «Ֆրանս ֆուտբոլ» հանդեսի ավանդական հարցման

Ռոնալդոն ճեղքում է Ավստրալիայի հավաքականի պաշտպանությունը

արդյունքում Եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստ է ճանաչվել բրազիլացի Ռոնալդոն: 21-ամյա ֆուտբոլիստը, որը նախորդ մրցաշրջանում փայլուն խաղ էր ցույց տալիս իսպանական «Բարսելոնում», այս տարի տեղափոխվեց Միլանի «Ինտեր»: Մասնագետներից շատերը կարծում էին, որ երիտասարդ խաղացողի համար դժվար կլինի իտալական առաջնությունում: Սակայն Ռոնալդոն հարմարվել է, կրկին աչքի է ընկնում բարձրակարգ խաղով եւ իրավամբ արժանացավ «Ոսկե գնդակ» մրցանակին:

Հարցման արդյունքում երկրորդը ճանաչվեց Հարավսլավիայի հավաքականի եւ Մադրիդի «Ռեալի» խաղացող Պրեդրագ Միյատովիչը:

Երրորդը Ֆրանսիայի հավաքականի եւ Թուրինի «Յուվենտուսի» ֆուտբոլիստ Զինեդին Զիդանն է:

Նշենք, որ Հարավային Ամերիկայի ֆուտբոլիստն առաջին անգամ է Եվրոպայում լավագույնը ճանաչվում:

Կլինսմանը կրկին «Տոտենհեմում» է

Գերմանիայի հավաքականի առաջատար ֆուտբոլիստ, իտալական «Սամպդորիա» թիմի խաղացող հանրահայտ Յուրգեն Կլինսմանը հանդես կգա անգլիական «Տոտենհեմի» կազմում:

Կլինսմանը 1996-97 թթ. առաջնությունում հանդես էր գալիս Գերմանիայի չեմպիոնի կոչումը նվաճած Մյունխենի «Բավարիայի» կազմում (նա 15 գոլ խփեց մրցակիցներին): Սակայն նոր մրցաշրջանում 33-ամյա ֆուտբոլիստը պայմանագիր կնքեց իտալական ակումբի հետ: Բայց այստեղ ոչ նրա խաղը ստացվեց, ոչ էլ հարաբերությունները «Սամպդորիայի» նոր մարզիչ, հարավսլավացի Բոշկովի հետ: Իտալական ակումբը Կլինսմանին մինչեւ մրցաշրջանի վերջը «փոխարինաբար» տվել է «Տոտենհեմին» (հետագայում, գուցե, պայմանագիր կկնքվի):

Ֆուտբոլասերներին հիշեցնենք, որ ճանաչված հարձակվողն արդեն մեկ անգամ հանդես է եկել «Տոտենհեմում»: Դա 1994-95 թթ. մրցաշրջանում էր: Այդ անգամ Կլինսմանը ոչ միայն օգնեց թիմին հաջող ելույթ ունենալ, այլեւ ինքը ռմբարկու դարձավ 29 գոլով: Ի դեպ, այդ տարի նա Եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստ ճանաչվեց:

Անգլիական թիմը, իհարկե, հույս ունի Կլինսմանի օգնությամբ շտկել իր մրցաշարային գործերը: Անցկացված 18 տուրից հետո նա երկրի առաջնության աղյուսակի 18-րդ տեղում է 20 թիմերի մեջ:

Սուպերգավաթը՝ «Ռիվեր Փլեյթին»

Արգենտինական «Ռիվեր Փլեյթ» եւ բրազիլական Սան Պաուլու թիմերը երկու խաղ անցկացրեցին պատվավոր մրցանակի համար:

Առաջինը, որը կայացավ բրազիլացիների դաշտում, ավարտվեց 0-0 արդյունքով: Պատասխան հանդիպման ժամանակ արգենտինացիները Բուենոս Այրեսում 2-1 հաշվով հաղթեցին մրցակցին եւ տիրացան գավաթին: Աչքի ընկավ չիլիացի հարձակվող Մարսելո Սալասը, որը երկու գոլ խփեց բրազիլացիների դարպասը:

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Երկրորդ փուլը՝ 1998-ին

Եվրոպայի Չեմպիոնների լիգայում ավարտվեցին առաջին փուլի խաղերը: 24 թիմեր, բաժանված 4 խմբերի, պայքարում էին հաջորդ փուլ մտնել ավելի շատ միավորներով: Բարձր տեղերը (առաջին երեք) հնարավորություն էին տալիս նաեւ հետագայում հանդիպել ավելի թույլ թիմերի հետ:

Ահա թե ինչպիսին են նախնական խաղերի արդյունքները.

Առաջին խումբ. 1. «Օլիմպիակոս» (Հունաստան)՝ 17 միավոր, 2. «Էֆես Պիլզեն» (Թուրքիա)՝ 16, 3. «Մակկաբի» (Իսրայել)՝ 15, 4. ԲԿՄԱ (Ռուսաստան) 15, 5. «Ռեալ» (Իսպանիա)՝ 14, 6. «Լիմոժ» (Ֆրանսիա)՝ 13 միավոր:

Երկրորդ խումբ. 1. «Բենետտոն» (Իտալիա) 19, 2. «Էստուդիանտես» (Իսպանիա)՝ 16, 3. ՊԱՕԿ (Հունաստան) 16, 4. ՊՏՏ (Թուրքիա)՝ 15, 5. «Կրոասիա» (Խորվաթիա)՝ 15, 6. «Պորտո» (Պորտուգալիա)՝ 10 միավոր:

Երրորդ խումբ. 1. «Կինդեր» (Իտալիա) 19, 2. «Բարսելոնա» (Իսպանիա)՝ 17, 3. «Էլան» (Ֆրանսիա)՝ 15, 4. «Պարտիզան» (Հարավսլավիա)՝ 14, 5. «Ուլկեր» (Թուրքիա)՝ 13, 6. «Հապոել» (Իսրայել)՝ 12 միավոր:

Չորրորդ խումբ. 1. ԱԵԿ (Հունաստան)՝ 16, 2. «Թիմսիստեմ» (Իտալիա)՝ 16, 3. «Ցիբոնա» (Խորվաթիա)՝ 15, 4. «Ալբա» (Գերմանիա)՝ 15, 5. «Օլիմպիա» (Սլովենիա)՝ 14, 6. «Պարի Սեն Ժերմեն» (Ֆրանսիա)՝ 14 միավոր:

Երկրորդ փուլի մրցումները կսկսվեն եկող տարվա հունվարի 8-ից:

ՇԱԽՄԱՏ

Բ. Գելֆանդն ու Մ. Ադամսը՝ լավագույնների քառյակում

Գրոնինգենում անցկացվող աշխարհի շախմատի առաջնության հինգերորդ փուլի լրացուցիչ հանդիպումները ի հայտ բերեցին եւս երկու գրոսմայստերների, որոնք շարունակում են պայքարը աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար: Կարճեցված ժամանակակարգով հանդիպումներում Գելֆանդը պարտության մատնեց Դրեեւին, իսկ Ադամսը՝ Վան Վելիին: Երկու մրցախաղերում էլ գրանցվեց 2,5-1,5 ընդհանուր հաշիվը:

Այսպիսով, վեցերորդ փուլում Հնդկաստանի ներկայացուցիչ Վիշվանաթան Անանդը հանդիպում է Բորիս Գելֆանդի (Բելառուս) հետ, իսկ մյուս զույգը կազմում են երկու անգլիացիներ՝ Նայջել Շորտը եւ Մայքլ Ադամսը:

Գ. Հ.

Պատրաստվելով միջազգային մրցաշարին...

Հայաստանի նարդու ֆեդերացիայի ակումբում անցկացվեց «բակգամոն» (կարճ) մրցաձեւի մրցաշար, որի նպատակը եկող տարվա հունվարի 12-19-ը Ստամբուլում կայանալիք միջազգային մրցումներին լավագույն ձեւով նախապատրաստվելն էր: Մրցաշարում առավել հաջող հանդես եկան Սիրաժ Պամբարյանը, Մկրտիչ Հովհաննիսյանը, Լեւոն Քամալյանը, Համբարձում Աթոյանը, Անդրանիկ Հարությունյանը, Ավետիս Ռոստոմյանը: Իսկ միջազգային մրցաշարին կմասնակցեն մեր հանրապետության տասից ավելի նարդիստներ:

Ստամբուլում ավանդաբար անցկացվող մրցաշարը նարդու միջազգային օրացույցում կարեւորագույն տեղ է գրավում. այն փաստորեն տարվա երկրորդ խոշոր մրցաշարն է՝ Մոնտե Կառլոյում անցկացվող աշխարհի առաջնությունից հետո:

Հայաստանի նարդիստներն այդ մրցումներին մասնակցելու փորձ ունեն: Ընդ որում, բավականին հաջող մասնակցության:

Լավագույնները

Տարեմուտին ամենուր ընտրում են լավագույններին: Մարզիկներից «ամենա-ամենա»-ին ընտրում են համարյա բոլոր երկրներում:

Կանադայում Ժ. Վիլնյովն է...

«Տարվա մարզիկ» է ճանաչվել ավտոսպորտի «Ֆորմուլա-1» դասի մրցարշավորդ, 26-ամյա Ժակ Վիլնյովը: 1997 թ. աշխարհի չեմպիոնը պարգեւատրվել է Լու Մարշի մրցանակով, («Տորոնտո սթար» թերթի սահմանած մրցանակը կրում է նրա մարզական բաժնի նախկին ղեկավարի անունը): Նման պարգեւի Վիլնյովն արժանանում է երկրորդ անգամ (նա այդ մրցանակը ստացել է նաեւ նախանցյալ տարի):

«Ուիլյամս-Ռենո» թիմի առաջատարը անցած մրցաշրջանի 17 փուլերից հաղթել է 7-ում: Նա Կանադայի առաջին ավտոարշավորդն է, որը նվաճեց աշխարհի չեմպիոնի կոչումը:

...Անգլիայում՝ Գ. Ռուսեդսկին

Բրիտանական Բի-Բի-Սի գործակալության հարցման արդյունքում 1997 թվականի Անգլիայի լավագույն մարզիկ ճանաչվել է թենիսիստ Գրեգ Ռուսեդսկին:

Նա 24 տարեկան է, ծնվել է Մոնրեալում: Գրեգը միայն վերջերս է դարձել Անգլիայի քաղաքացի (ամուսնացած է անգլուհու հետ): Ռուսեդսկին անցած մրցաշրջանում կարողացավ պրոֆեսիոնալ թենիսիստների դասակարգման ցուցակում 48-րդ տեղից կտրուկ վեր բարձրանալ մինչեւ 4-րդը: Նրա լավագույն արդյունքը «մեծ սաղավարտի» մրցումներից մեկում ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունում եզրափակիչ մտնելն է: Մասնագետները նշում են Ռուսեդսկու հիանալի սկզբնահարվածը (նրան է պատկանում գնդակի արագության ռեկորդը՝ 228 կմ/ժամ): Գրեգի հաջողությունները պայմանավորված են նաեւ նրա ատլետիկ տվյալներով (մարզիկի հասակը 190 սմ է, քաշը՝ 86 կգ):

Հետաքրքիր է, որ Անգլիայի լավագույն մարզիկների ցուցակում երկրորդը նույնպես թենիսիստ է՝ Թիմ Հենմանը:

Մնացել է ութ թիմ

Շվեյցարական Նիոն քաղաքում անցկացվեց ֆուտբոլի եվրոպայի երիտասարդական առաջնության քառորդ եզրափակիչի վիճակահանությունը:

Այդ փուլում կմրցեն Իսպանիա-Ռուսաստան, Հոլանդիա-Ռումինիա, Նորվեգիա-Շվեդիա եւ Գերմանիա-Հունաստան զույգերը: Թիմերը երկուական հանդիպում կանցկացնեն (իր եւ մրցակցի դաշտում): Առաջին խաղերը տեղի կունենան եկող տարվա մայիսի 23-ին, պատասխան հանդիպումները՝ ութ օր անց:

Հայաստան համահայկական հիմնադրամը
1995 ԹՎԱԿԱՆԻՑ ՄԻՆՉԵՎ ԱՅՍՕՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿԱԲԱՐ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՒՄ Է
ՆՊԱՍՏՆԵՐ
ՀՀ եւ ԼՂՀ ԶՈՀՎԱԾ ԵՎ I ԿԱՐԳԻ ՀԱՇՄԱՆԴԱՄ
ԱԶԱՏԱՄԱՐՏԻԿՆԵՐԻ ԵՐԵԽԱՆԵՐԻՆ
ԾՐԱԳԻՐԸ
ԵՐԵՔ ՏԱՐՈՒՄ ԾՐԱԳՐՈՎ ՎՃԱՐՎԱԾ Է $ 1 430 000
ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՒՐՔԻ ՀԵՌՈՒՍՏԱՄԱՐԱԹՈՆԻՆ
ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐԻՍ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅԱՄԲ
ԵԹԵ ԳՈՅԱՆԱ $ 600 000 ԵՎ ԱՎԵԼԻ
հնարավորություն կունենանք շարունակելու նպաստների հատկացումը, կրկնապատկելու դրանց չափերը, ծրագրում ընդգրկելու զոհվածների միայնակ ծնողներին, ստեղծելու ծրագրի հետագա անխափան իրականացման անձեռնմխելի ֆոնդ եւ կատարելու մեր պարտքը Հայրենիքի համար կյանքն ու առողջությունը փոխաբերած ազատամարտիկների հանդեպ
ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 27 Ժ. 12.00 - 24.00 ԿԱՄԵՐԱՅԻՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅԱՆ ՏՈՒՆ
ԲԱՐԻ ԳՈՐԾՈՎ ԴԻՄԱՎՈՐԵՆՔ ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ

ՇՈՒԿԱ

Ռուբլին դենոմինացվեց

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ռուսաստանի Դաշնության կենտրոնական բանկը հայտնում է, որ 1998 թ. հունվարի 1-ից ռուսական ռուբլու անվանական արժեքը փոխվելու է 1000:1 հարաբերությամբ եւ շրջանառության մեջ է մտցվելու 5, 10, 50, 100 եւ 500 ռուբլի անվանական արժեքով թղթադրամներ եւ 1, 5, 10, 50 կոպեկ, 1, 2, 5 ռուբլի անվանական արժեքով մետաղադրամներ: Միաժամանակ 1998 թ. հունվարի 1-ից կկատարվի գների մասշտաբների փոփոխություն 1000:1 հարաբերությամբ:

ՌԴ կենտրոնական բանկը տեղեկացնում է, որ հին նմուշի դրամանիշները մինչեւ 1998 թ. վերջը նոր դրամանիշների հետ զուգահեռ կգտնվեն շրջանառության մեջ, որպես օրինական վճարամիջոց: Հին նմուշի դրամանիշների անմիջական փոխանակում նոր դրամանիշով չի նախատեսվում: Հետագայում, մինչեւ 2002 թ. վերջը հին դրամանիշները առանց սահմանափակումների կփոխանակվեն նորերով:

Ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց, ինչպես նաեւ ոչ ռեզիդենտների անկանխիկ ավանդների գծով (անկախ դրանց չափերից, բանկային տոկոսներից, գտնվելու վայրից) չի նախատեսվում ոչ մի սահմանափակում: Ցանկացած դեպքում ավանդների վճարունակությունը մնում է նույնը: 1998 թ. հունվարի 1-ից նախատեսվում է ռուսական բանկերում գտնվող հաշիվների մնացորդների, իրավաբանական անձանց հաշվեկշիռների (ներառյալ ձեռնարկատերերի), ինչպես նաեւ դրամական միջոցներում եւ արժեթղթերում արտացոլված պարտավորությունների միաժամանակյա վերահաշվարկ: Ռուսական ռուբլու փոխարժեքը արտարժույթի նկատմամբ կպահպանվի սահմանված մակարդակի վրա երեք տարի, իսկ փոխարժեքային հարաբերակցությունները դենոմինացիայից հետո կսահմանափակվեն միայն ստորակետը դեպի ձախ երեք նիշ տեղափոխելով:

Հայաստանի ԿԲ էմիսիոն գործառնությունների եւ դրամական պահուստների վարչությունից հայտնում են, որ Հայաստանի Հանրապետության իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձանց մոտ գտնվող ռուբլով կանխիկ գումարները կարող են ծախսվել կամ 1999 թ. հունվարի 1-ից հետո փոխանակվել Ռուսաստանի Դաշնության տարածքում վերը նշված կարգով:

Ձկնկիթ վաճառողները միավորվում են

Ձկնկիթի միջազգային առեւտրի ամենահայտնի կազմակերպիչներից Արմեն Պետրոսյանի (Փարիզ) գրասենյակից մեր ստացած ֆաքսը տեղեկացնում է, որ հատկապես Կասպիականում թառափի ձկան պաշարների նվազեցումը ստիպել է ձկնկիթ արդյունահանող-վաճառող գլխավոր միջազգային ընկերություններին միավորվել եւ պայքարել թառափի ձկան պահպանման համար: Սկսած 1998 թ. ապրիլի 1-ից, միավորված ընկերությունները խստորեն հետեւելու են թառափի վերաբերյալ միջազգային համապատասխան խորհրդաժողովներում ձեռք բերած որոշումների կատարմանը: Ֆաքսը տեղեկացնում է, որ այդ որոշումներից մեկը թառափի ձուկը դասում է վտանգված կենդանիների կարմիր ցուցակում: Այդ թանկարժեք ձուկը վերջին տարիներին ձկնագողության եւ անօրինական ձեւերով ձկնորսության պատճառով խիստ նվազել է, ինչը անհանգստացնում է դրա արդյունահանմամբ եւ առեւտրով զբաղվող միջազգային ընկերություններին: Նորաստեղծ միավորումը կոչվում է ICIA: Այդ ընկերություններն են ALTONAER KAVIAR IMPORT HAUS (Գերմանիա), CAVIAR HOUSE International (Շվեյցարիա-Մեծ Բրիտանիա), CAVIAR KASPIA (Ֆրանսիա), CAVIAR PETROSSIAN (Ֆրանսիա-Մ. Նահանգներ), CAVIAR VOLGA (Ֆրանսիա), DIECKMANN and HANSEN (Գերմանիա), PORIMEXGROUPE (Շվեյցարիա) եւ W. G. WHITE LTD (Մեծ Բրիտանիա): Միավորման նախագահն է Արմեն Պետրոսյանը:

Հայաստանի բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամ

Հայաստանի բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամը (ՀԲՀԻ ՕՀ) հայտարարում է մրցույթ OSI/FCO CHEVENING/LSE 1998-99 կրթաթոշակի համար:
ՀԲՀԻ ՕՀ-ն Հայաստանի քաղաքացիներից ընդունում է դիմումներ Լոնդոնի տնտեսագիտության դպրոցում (LSԴ) 1 տարի ուսանելու համար: Դասընթացն ավարտելիս շրջանավարտին շնորհվում է մագիստրոսի աստիճան: Ծրագիրը ֆինանսավորվում է բաց հասարակության ինստիտուտի, Մեծ Բրիտանիայի արտաքին գործերի նախարարության եւ LSԴ-ի կողմից: Կրթաթոշակը ներառում է ուսման վարձը, ճանապարհածախսը եւ 12 ամսվա կենսաթոշակը:

Դիմողները պետք է լինեն 22-35 տարեկան, ունենան բարձրագույն կրթություն, ինչպես նաեւ անգլերենի գերազանց իմացություն:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 1998 թ. հունվարի 16-ը:

Դիմումների եւ լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել. *Երեւան, Այգեձորի 53բ, հեռ. 272119, 271713:*

Հայաստանի բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամ

Բաց հասարակության ինստիտուտի բարձրագույն կրթության աջակցության միջազգային ծրագիրը հայտարարում է կրթական ծրագրերի մշակման մրցույթ: Մրցույթի նպատակն է աջակցել հումանիտար եւ սոցիալական գիտությունների ասպարեզում նորարարական ծրագրերի մշակմանը:
Մրցույթն ընդգրկում է գիտական հետեւյալ ոլորտները. սոցիոլոգիա, քաղաքագիտություն, էթնոգրաֆիա, անթրոպոլոգիա, մշակույթի պատմություն, հանրային սեկտորի վերլուծություն: Ընդունվում են խմբային եւ անհատական դիմումներ:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 1998 թ. հունվարի 20-ը:

Դիմումների եւ լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել. *Երեւան, Այգեձորի 53բ, հեռ. 272119, 271713:*

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ճանապարհորդական գրանտների ծրագիրը

հայտարարում է 1998 թ. առաջին մրցույթը, որը կընդգրկի մարտ եւ ապրիլ ամիսները: Հիշեցնում ենք, որ այս ծրագիրը հնարավորություն է տալիս հայ մտավորականներին (ուսանողներ, գիտնականներ, մշակույթի ասպարեզի ներկայացուցիչներ) մասնակցելու միջազգային, ազգային եւ տարածաշրջանային կարեւորության գիտաժողովների, սեմինարների, կոնֆերանսների, կոնգրեսների, ցուցահանդեսների, կրթական եւ գիտական մրցույթների:

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 1998 թ. հունվարի 20-ը:

Մանրամասն տեղեկությունների համար դիմել Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամ-Հայաստան, հետեւյալ հասցեով.

Այգեձորի 53բ,
հեռ. 272119, 271713, 271719

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան
(Դավիթաշեն, II թաղամաս, 3-րդ շենք, բն. 4):
Զանգահարել 72-89-83

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան 115/70 քմ, Չարենցի 52, 3 հարկանի քարե շենքի 2-րդ հարկում:
Հեռ. 55-66-56

«ԿՈԲՐԱ» ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՄԲ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՖԱԿՏՈՐԻՆԳԻ ՊԱԼԱՏ

Ընկերության կառուցվածքում գործող ՖԱԿՏՈՐԻՆԳԻ ՊԱԼԱՏՆ ունի գործունեության հետեւյալ ուղղությունները.

1. **ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒՄ Է.**
- ձեռնարկությունների բյուջետային պարտքերը, էներգիայի, կենսաթոշ. եւ սոցապ. գծով պարտքերը, ներքին պարտքերը, արտադրական գործունեությունը,
- արժեթղթային հարաբերությունները:

2. **ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է** ներմուծում եւ արտահանում:
3. **ԿԱՏԱՐՈՒՄ Է** պարտքերի գնում եւ իրացում:

ՊԱՐՏՔԱՅԻՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

- պարտքերի ուսումնասիրություն եւ խորհրդատվություն,
- պարտքերի ստանձնում եւ ֆակտորինգային հարաբերությունների ձեւավորում,
- պարտքերի փոխանցում պահանջի զիջման հիմքով,
- պարտքերի մարում եւ հաշվանցում ուղղակի վճարման եղանակով,
- պարտքերի ուսումնասիրություն եւ վարկավորման համակարգի մշակում,
- պարտքերի ուսումնասիրություն եւ հարկատուի համար հարկային վճարումների օպտիմալ ռեժիմի մշակում,
- պարտքերի գնում եւ իրացում:

ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆ առաջարկում է իր համագործակցությունը նշված ոլորտներում:
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ պահեստներից կարող եք գնել վառելանյութ, անվադողեր, ավտոպահեստամասեր, շինանյութ, սննդամթերք:
Մենք կօգնենք Ձեզ ազատվել պարտքերից եւ ունենալ շահավետ պարտքեր:

Հասցե. ք. Երեւան, Իսահակյան 28
Հեռ. 56-56-69, 56-31-57, 58-13-61

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
հատուկ դասընթացների բաժինը

հրավիրում է մասնակցելու

1998 թ.-ի հետեւյալ համակարգչային դասընթացներին

- ✔ Ծանոթություն DOS, NORTON COMMANDER, WINDOWS համակարգչային միջավայրերին. *հունվարի 20-ին եւ 22-ին*
- ✔ WORD 6.0 FOR WINDOWS. առաջին փուլ. *հունվարի 27-ին եւ 29-ին*
- ✔ WORD 6.0 FOR WINDOWS. երկրորդ փուլ. *փետրվարի 3-ին եւ 5-ին*
- ✔ EXCEL 5.0 FOR WINDOWS. առաջին փուլ. *փետրվարի 10-ին եւ 12-ին*
- ✔ EXCEL 5.0 FOR WINDOWS. երկրորդ փուլ. *փետրվարի 17-ին եւ 19-ին*
- ✔ ACCESS 2.0 FOR WINDOWS. առաջին փուլ. *փետրվարի 24-ին եւ 26-ին*
- ✔ ACCESS 2.0 FOR WINDOWS. երկրորդ փուլ. *մարտի 3-ին եւ 5-ին*

Վերը նշված դասընթացների *տեւողությունը. ժամը 15:00-19:15*
վարձը 18 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

✔ INTERNET-ի դասընթաց. *մարտի 10-ին, 12-ին, 17-ին եւ 19-ին*
ժամը 15:00-19:15
վարձը 25 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

- Դասերը կընթանան հայերեն (անհրաժեշտության դեպքում նաեւ անգլերեն):
- Դասընթացները տեղի կունենան Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) 34ա սենյակում:
- Վճարման եւ գրանցման համար դիմել ՀԱՀ-ի 19ա սենյակ, ժամը 9:30-17:30:
- Յուրաքանչյուր փուլում կընդգրկվեն առաջին 15 գրանցվածները:
- Այն դիմորդները, ովքեր միանգամից կգրանցվեն չորս եւ ավելի փուլերի, կվճարեն 10 տոկոս զեղչ:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կազմակերպությունը վաճառում է
1. «Բինգո-լոտո» խաղի լրիվ սարքավորում:
2. Տարբեր չափերի մետ[illegible] խողովակներից պատրաստ[illegible] կոնստրուկցիաներ (ст[illegible] s.), համար գներով:
Տեղեկությունների հ[illegible] զանգահարել 27-60 33 [illegible] համարով:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Ձվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել 27 22 57 ժամը 10-16, 58 33 26 ժամը 18-23

Robin Generators RGX3500

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

բենզինով աշխատող միաֆազ էլեկտրագեներատորներ:
☎ 529353

հաճախակ.	մաքս. հզ.	նոմ. հզ.	աշխ. ժամ	տարող.
50 Հց	3.0 կՎտ	2.5 կՎտ	7.1 ժ	13 լ
60 Հց	3.5 կՎտ	3.0 կՎտ	6.1 ժ	

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 732 Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 23. 12. 1997 Գինը 100 դրամ